

Brassói Lapok

XL. évfolyam
263 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi november 16

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegeoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegeoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Van még jóakarata!

November 15, a konverziós kérdés „ng-róponja”, ahogyan a napisajtó elnevezte ezt a határnapot, megmozgatta az ország lakosságát. Természeténél fogva a társadalom alsóbb, szegényebb rétegeit mozgatta meg, az adókat. Az viszont hazai jelenség és adottság, hogy az ország lakosságának javarésze tartozik ezekhez a társadalmi osztályokhoz. Aránytalanul kevesebben vannak azok, akik kölcsön adhattak és adtak, mint azok, akik kölcsönt kértek és elfogadtak. Így tehát nem is nagyon vakmerő tulás az, ha azt írjuk, hogy az országot mozgatta meg ez a határnap s az ország népe tett tanúbizonyságot jóakarata mellett, amikor — egyes vidéki jelentések szerint — valósággal megrohmozta a bankoktól, hogy a törvény keretei között rendezze adóssága ügyét.

Figyelemre méltó és vigasztaló jelenség ez. Bizonyíték amellől, hogy a népben megvan a rend és a törvényesség iránti érzék, hogy nem veszett ki belőle a jóra való akarat és a szándék. Megteszi azt, ami módjában van, amit meg tud tenni. Fizet, még az adósságát is fizeti, ha olyan feltételekkel áll szemben, amelyeknek eleget tud tenni. Az ország hitellete, pénzügyi tekintélye s ezen keresztül a kormányzat sorsa van most az adósság, a szegénysorsu parasztok kezében s ők nem élnek vissza a helyzetükkel.

Legyen ez tanulság és figyelmeztetés arra, hogy a jószándéknak és a jóakarataknak kölcsönösnek kell lennie. Legyen hálás és belátó a kormányzat is. A rend sorsa és az ország sorsa függ attól, hogy a lakosság javarészt kivevő néprétegek tudják bizonyosságát adni jószándékuknak és jóakarataiknak. Addig, amíg a terhek elviselhetők, elviseli azt mindenki. Gondolunk az adóztatásokra és az adók behajtására. A baj akkor kezdődik, amikor a terhek olyanok, hogy elviselni nem lehet őket. Románia népe nemcsak a maga, hanem a rend és a kormányzat érdekében is követelheti: engedjék, hogy jóakarata és jószándéka érvényesülhessen.

Testvériség?

Akik még mindig nem látják közlünk, azok most fájdalmas bizonyítékot kapnak arra, hogy mi mindegyre jó Romániában az átlátnál hitlerizmus.

A két román egyház, a görög keleti és a görög katolikus között hangos és szívós ütközést indított meg az „Orthodox Testvériség” név alatt tartott nagyszabású gyűlés. Ennek a gyűlésnek a vezérszónoka Goga volt, az a Goga, aki már nem is tagadja, hogy a nemzeti megújulást csak a Hitler-féle kizárólagossági elv alapján tudja elképzelni.

A hitlerizmus romániai változata volt a nagyszabású gyűlés is, amelynek nyomában most kitért a két román egyház között a vita a „román nemzeti szempontok” értelmezéséről. Ne fejtessük sokat, mindent megmagyaráz az az egyszerű tény, ami felett az „Orthodox Testvériség” csodálkozik. I. Matiu és Sextil Puscariu kolozsvári egyetemi tanár közli ezt a csodálkozási nyilatkozatot. Csodálkoznak azon, hogy a görög katolikus egyház a „magyarok ügyvédjének áll be” s olyan javakat követel vissza a római katolikus egyháznak, amelyek „jog szerint a román államot illetik meg.” Ez nem román nemzeti szempont az „Orthodox Testvériség” szerint, ilyen alapon a két román egyház nem dolgozhatik együtt. De együtt dolgozhatik abban a

Sulyos külpolitikai problémák foglalkoztatják a kormányt

Bukarest aggódva figyel a nemzetközi helyzet további kialakulását

Mihalache Inculetz belügyminiszterrel, majd Maniuval tárgyalt, aki erőteljes fellépést javasol a kormány megbuktatására

Az uralkodó elnökölt a mai minisztertanácson

Bukarest, november 15

A kormány tagjai ma délből a calea-victoriei királyi palotában minisztertanácsra ültek össze, melyen az uralkodó elnökölt. Tatarescu miniszterelnök felolvasta a parlamenti ülészakot megnyitó trónbeszéd általa elkészített tervezetét és jóváhagyás végett a király elé terjesztette. Ertesüléseink szerint az uralkodó aláírta a jelentősebb bel és külpolitikai problémákat felölelő kéziratot.

A fővárosi lapok úgy tudják, hogy a parlamentet, megnyitása után, 10 napra elnapolják. A felirati vita során a kamrában Jamandi propagandaminiszter, a szenátusban pedig Sassu földművelésügyi miniszter fog válaszolni a kormány nevében a különböző felszólalásokra. Ami a két ház elnökének a személyét illeti, valószínűnek látszik, hogy Saveanut újból megválasztják a kamara elnökének.

Leonte Moldoveanu a szenátus enőke, a kormány határozata folytán előreláthatólag nem fogja jelöltetni magát. Arról azonban még nem döntöttek, hogy ki kerül helyébe. Az alelnökök és a tisztikar többi tagjainak megválasztása tekintetében a kormány, illetve a pártvezetőség a parlament belátására bizza a jelölőlisták összeállítását.

Miről tárgyalt Inculetz Mihalecheval?

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Mihalache és Inculetz találkozásának. A belügyminiszter lakásán kereste fel a nemzeti-parasztpárt elnökét és vele 2 és fél óra hosszat tanácskozott. Az Adeverul tudni véli, hogy ezal-kalommal, a hivatalos verzió dacára, nemcsak a közigazgatási reform kérdése került szóba, hanem azok a problémák

is, melyek kapcsolatban állanak a nemzeti-parasztpárt jövőbeli magatartásával. Inculetz, akit Mihalachehoz régi baráti kapcsolatok fűznek, főként azt igyekezett kipuhatolni, hogy a pártelnök miképpen vélekedik a Skoda-ügy várható fordulatai felől. A lap megjegyzi, hogy a látogatás során Mihalache nagyon zárkózzottan viselkedett és magatartásával arra engedett következtetni, hogy

a nemzeti-parasztpárt nyílt kihívásnak tekintene egy olyan támadást, melyet nem az igazságkeresés, hanem politikai bosszu fűtene.

Határozott kijelentést már csak azért sem tehetett Mihalache, mivel a párt állandó bizottságát szombatra hívták össze, a Skoda-jelentés beterjesztése után s ekkor fognak dönteni hivatalosan a nemzeti-parasztpárt magatartásáról.

Maniu Bukarestből Gyulafehérvárra utazik

Mihalachét ma délből Titulescu ebédén látta vendégül, melynek folyamán kölcsönösen kicserélték külföldi tapasztalataikat.

Ebéd után Mihalache Lupu doktorral tanácskozott, majd az Athenée Palace-ban felkereste Maniut. A két vezető politikai találkozásáról eddig csak annyi szivárgott ki, hogy Maniu Mihalache előtt nem titkolta elégedetlenségét amiatt, hogy egyes erdélyi pártszervezetek még mindig vonakodnak végrehajtani a vezetőségnek a belső béke megteremtésére hozott határozatát. Másrészt hangoztatta azt a véleményét, hogy a párt-nak meg kell kezdenie a harcot a kormány megbuktatására.

Az Adeverul igen jelentősnek tartja azt a körülményt, hogy az előző hírekkel ellentétben, Maniu nem szólal fel a felirati vita során.

A lap szerint a volt pártelnököt egyelőre nem érdekli a parlament s mihelyt a párt vezetőségével sikerült tisztázni bizonyos kérdéseket, elutazik a fővárosból.

Maniu Bukarestből Gyulafehérvárra megy, ahol részt vesz, sőt beszélni is fog

a nemzeti parasztpárt vasárnapra összehívott népgyűlésén.

„A KORMÁNY NAGYON KOMOLYNAK TARTJA A NEMZETKÖZI HELYZETET”

A Tatarescu lakásán tartott miniszteri megbeszélésről a Dimineata a következő újabb értesüléseit közli.

A miniszterelnök ismertette a kormány tagjaival azokat a külföldről kapott híreket, melyek arra engednek következtetni, hogy

a Saar-kérdés miatt a nemzetközi helyzet kritikus jelleget öltött. Sulyos aggodalmak merültek fel az irányban, hogy a statusquo fennmaradása ese-

tén Németország részéről olyan lépés történik, mely alkalmas lesz arra, hogy felborítsa a jelenlegi helyzetet.

Más részről a román kormány arról értesült, hogy Jugoszlávia a Népszövetség előtt szóváteszi a marseillei merénylet politikai felelősségének a kérdését. A délszláv állam Genfben bizonyítékokkal fog előjenni, melyek bizonyos országoknak a merényletben való szerepét lesznek hivatva megállapítani.

Jugoszlávia fellépése előreláthatólag nagy nemzetközi feszültséget fog előidézni.

— A kormány — írja a Dimineata — a külpolitikai helyzetet nagyon komolynak tartja.

Tatarescu újabb megtakarításokat javasol

Tatarescu közölte a kormány tagjaival, hogy a bukaresti szovjetkövettség november végén kezdi meg hivatalos működését. A román és a szovjet követ egy időben indulnak el hazulról és Varsóban fognak találkozni, hogy megbeszéljék a két követség átvételével kapcsolatos ügyeket.

Ezután a miniszterelnök ismertette az általa elkészített hadfelszerelési tervet, melyet az uralkodó jóváhagyása után gyakorlatban is azonnal alkalmazni fognak. Majd a Skoda-ügy került napirendre, anélkül azonban, hogy a kormány parlamenti magatartásáról véglegesen döntöttek volna.

pillanatban, amikor közös erővel veszi fel a küzdelmet az állam és a Vatikán között létrejött egység ellen, mert ez az egység a római katolikusoknak kedvez, a római katolikusok pedig nem románok, tehát nem is tartozhatnak a testvériség meleg keretei közé.

Tehát így! Hitlerizmus az egyház keretében. Nem lehet jó román az, aki a nem román egyházak érdekében emeli fel a szavát. Nem tar-

tozhatik a testvériség keretébe senki, aki nem román és kitagadásra méltó az, aki — bár román —, de igazságos és megértő akar lenni. Sajnáljuk a görög katolikus egyházat, hogy az igazság és a jog védelme miatt a román hitlerizmus szemében kívül került a „jó román” fogalmán. De még jobban sajnálhatjuk magunkat, mert joggal tarthatunk attól, hogy a gogai harsogások jutnak diadalra. A görög

katolikus egyház még harcol, hívei azonban hamar találkoznak a testvériséggel akkor, amikor arról van szó, hogy el kell venni azt is az erdélyi római katolikusoktól, ami még megmaradt.

Csak azért, mert az erdélyi római katolikus egyház — legyen bármennyire is egyház — nem tartozik az Orthodox Testvériség-hez, hiszen javarészt magyarok a hívei.

Az értekezlet végén megvizsgálták az ország pénzügyi helyzetét. Tatarescu jelentős megtakarításokat javasolt. Felmerült az a terv is, hogy

a kormány újabb közvetített adónemeket léptessen életbe,

másfelől pedig szüntessék meg a tanári előléptetéseket, csökkentsék a napidíjakat és az utiszámlák fedezésére szolgáló alapokat. Véglegesen a legközelebbi minisztertanácson fognak határozni.

Vajda elítéli Goga „tulzó és erőszakolt” nacionalizmusát

Temesvár, november 15.

Vajda Sándor Temesváron az újságírók előtt igen érdekes nyilatkozatot tett, melyben főleg azt igyekezett fejtegetni: hogyan értelmezi ő a nacionalizmust.

Kijelentette, hogy Gogát egyáltalán nem tudja megérteni. Az egészséges nacionalizmussal nem egyeztethező össze a pártok teljesen szükségletlen elszaporodása. Szerinte az a politikus, aki pártvezér akar lenni

a nemzeti problémának egyéni értelmezést ad és így próbál magának tömegeket szerezni.

— Az én hazafiasságom — mondja Vajda — a román paraszttömegek valóságából táplálkozik. Ebben a kérdésben nem ismerek jobb- vagy baloldalt. Ezeket a szavakat külföldről importáltuk ahol komoly jelentőségük van.

— Goga erőszakolt és tulzó magatartásával nem értek egyet. Benne csak a költő tudom megérteni és nem a politikus is.

Nyilatkozata végén hangoztatta, hogy Erdély becsületes decentralizációt akar. A központi kormányzat, ha jóindulattal és van a tartományok iránt, a helyi kérdéseket nem tudja megoldani közmegegyezésre, mert nem ismeri a helyzetet. A belföldi kölcsönről kijelentette, hogy ebből nem lehet pártkérdést csinálni. A kinek van pénze, kötelessége részt venni a kölcsönjegyzésben.

Borzalmas autószerencsétlenség a román-szerb határon

Temesvár, november 15.

A román-szerb határon levő Nagyzsám község határában az elmúlt éjszakán borzalmas kimeneteli autószerencsétlenség történt. Egy verseci számot viselő gépkocsi abban a pillanatban hajtott keresztül a nagyzsámi országot és vasútvonal kereszteződésén, amikor azon egy személyvonat haladt át. A mozdony oldalba kapta az autót, mintegy 50 méterre magával vonszolta és teljesen összeroncolt. Az autóban ülő 2 utas, a felismerhetetlenségig összeroncólódott és a sofőr, aki az autóból a töltésre zuhant, halálos sérüléseket szenvedett. A nagyzsámi csendőrhadoságok a két halott személyazonosságát még nem tudta megállapítani, a haldokló sofőr ellenben még el tudott annyit mondani, hogy a szerencsétlenség azért történt, mert a sorompó nem volt leeresztve. A nagyzsámi csendőrök letartóztatták a sorompóért és folytatják a nyomozást.

A pénztárkulccsal együtt

Eltűnt a pénztáros

Arad, november 15.

Rejtélyes eltűnés történt Aradon. Az ügyészség szerdán délelőtt az aradi erdőigazgatóság bejelentette, hogy Vernica György 42 éves pénztáros szombaton eltávozott hivatalából, azóta nem jelentkezett és hozzátartozói sem tudnak holletéről.

A pénztárossal együtt eltűnt a pénztárszekrény kulcsa is. Az erdőigazgatóság futólágosan felülvizsgálta a könyveket és megállapították, hogy körülbelül 2 millió lejnek kell lennie a kasszában.

Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot, melyet a rendőrség folytat le. Erőszakos uton felnyitják a pénztárszekrényt és csak akkor tudják megállapítani, hogy a pénztáros rejtélyes eltűnése nem függ-e össze a pénzkészlet esetleges hiányával.

Jugoszlávia mégis a Népszövetség elé viszi a marseillei merénylet ügyét

Követeli az emigránsok nemzetközi megrendszabályozását

Páris, november 15.

Genfi értesülés alapján a Temps azt írja, hogy Fotics jugoszláv népszövetségi megbízott a többi kisantant-kormányval egyetértőleg legközelebb a Népszövetség elé terjeszti a marseillei merénylet ügyét. Ezt a hírt a lapokra hivatkozva az angol Reuter-ügynökség is közli.

Népszövetségi körökben úgy tudják, hogy a tanács 21-ikén kezdődő ülészaka a Saar-kérdésen kívül a marseillei merénylet ügyével is foglalkozni fog, mégpedig Jugoszlávia kezdeményezésére. Jugoszlávia azonban nem emel vádat egyetlen

állam ellen sem, hanem csak rámutat egyes emigráns-csoportoknak bürrős tevékenységére s kérni fogja a Népszövetséget, szólítsa fel tagjait, hogy ne engedjék meg a politikai menekülteknek az ilyen tevékenységet

MAGYARELLENES HAJSA
JUGOSZLÁVIÁBAN

A szerda reggeli budapesti lapok azt írják, hogy a Bácska és Baranya Jugoszláviához tartozó részein a magyar lakosság a merénylet óta nehéz napokat él át, mert a belgrádi sajtó féktelenül izgat a magyarság ellen. Emellett belgrádi hi-

vatalos körök azt követelik a jugoszláviai magyar lapoktól, hogy cikkeket közöljenek, amelyek szerint Sándor király haláláért Magyarországot terheli a felelősség. Amely lap megtagadja az ilyen cikkek közlését, azt eldobozzák, vagy betiltják. A határvidéki magyar lakosság is sokat szenved az odatelepített dobroljácoktól (volt önkéntes frontharcosoktól), akik önkényeskednek és erőszakoskodnak velük szemben. A hatóságok aztán az ilyen sérelmek ügyében nem nyújtanak semmi segítséget a magyar lakoságnak.

Evi 107 koronát fizet minden csehszlovák állampolgár fegyverkezésre

Külgügyi bizottsági ülés Budapesten és Prágában

Budapest, november 15.

A magyar képviselőház külgügyi bizottsága kedd délelőtt Walkó Lajos volt külgügyi miniszter elnökletével ülést tartott, a melyen Gömbös Gyula miniszterelnök beszámolt varsói, bécsi és római útjának az eredményéről. A miniszterelnök után Kánya Kálmán külgügyi miniszter is expozét tartott.

Az ülésen jelen volt Bethlen István gróf miniszterelnök is.

Prága, november 15.

A cseh képviselőház külgügyi bizottsá-

ga letárgyalta a külgügyi és honvédelmi tárca költségvetését. A külgügyi előadó rámutatott arra, hogy a külgügyi tárca propaganda-alapja igen csekély, de ennek ellenére óriási eredményeket ért el. A honvédelmi tárca előadója kifejtette, hogy a hadügyi kiadásokból a közvérség minden egyes lakójára, illetőleg lelkére csupán évi 107 korona esik, ami a legalacsonyabb egész Európában. Tekintettel erre, kérte a hadfelszerelési költségek felemelését.

Agyonverte gazdáit az elkeseredett szegény rokon

Véres dráma Budapesten

Budapest, november 15.

Borzalmas kettős gyilkosságot fedeztek fel szerdán délelőtt a Budapest határában levő Testvérhegyen. Az egyik szomszéd átment a Farkastoroki-ut egyik villájában lakó Pingitzer István építészeti rajzolóhoz s

a hálószobában irtózatosságot, összezsúzott fejével, eszméletlen állapotban találta a 62 éves háziurat és 60 éves feleségét.

Rendőrt és orvost hívott, akik élesztgetni kezdték a főbevert házaspárt. Pingitzer és felesége nemsokára magukhoz tértek, de csak annyit tudtak mondani, hogy „László a gyilkos”.

A rendőrségi vizsgálat hamarosan kiderítette, hogy a tettes csak Pingitzerék egyik szegény rokona lehet, akit mint háziszolgát és kérészt tartottak maguknál. A fiatalember az utóbbi időben többször panaszkodott a szomszédoknak, hogy a rajzoló és felesége rosszul bánik vele, sőt még revolverrel is megfenyegették. Valószínű, hogy az elkeseredett fiatalember titokban a házaspárt bosszúból megerősítette a feltevést az is, hogy nyomtalanul eltűnt.

A Pingitzer-házaspárt halódó állapotban szállították a Margit-kórházba. Életben maradásukhoz nagyon kevés a remény.

4 hónapra ítélték Budapesten egy nyugalmazott rendőrkapitányt,

mert rágalmozó cikket írt Bethlen István grófról

Budapest, november 15.

A pestvidéki törvényszék szerdán délelőtt tárgyalta Dayka András nyugalmazott rendőrkapitány sajtó útján való rágalmozási pörét. Dayka a Habsburg-ellenes Liga egyik kiadványában élesen támadó cikket írt Bethlen István gróf akkori miniszterelnök ellen. Azt írta többek között, hogy ez az idegen vérből származó kormányfő ráfeküdt Magyarországra s miután a Maros és Tisza között a románoknak ajándékozta, a békemódosítási törekvések idején az optáns-ügyben arra használta fel összeköttetéseit, hogy erdélyi birtokait megmentse a kisajátítástól.

A cikk miatt Bethlen István gróf sajtó útján történt rágalmozás címén pert indított Dayka ellen, aki Angyán Béla dr. volt államtitkár kíséretében jelent meg a tárgyaláson. Dayka kifejtette, hogy

nem érzi magát bűnösnek. Másrészt elismerte, hogy egyszer már elmarasztalták egy cikke miatt, amelyet Hóman Bálint külgügyi miniszter személyéről írt. Amit Bethlenről írt, nem lépi túl a jogos kritika határát. Védekezése során utalt arra is, hogy adatait külföldön élő magyar újságírók cikkeiből merítette.

A tárgyalás során Bethlen volt miniszterelnök belement abba, hogy Dayka bizonyíthassa állításait azzal, hogy a konkrétumokat illetően ő is ellenbizonyítékokat terjesztessen elő.

A törvényszék Méhes-tanácsa nem látta helyénvalónak a valódiság bizonyításának elrendelését, bűnösnek mondotta ki Daykát sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségében s ezért négyhónapi fegyházzal sújtotta. Az elítélt fellebbezett.

Jaspar lesz az utódja a lemondott Brocqueville-nek a belga kormány élén

Brüsszel, november 15.

A belga képviselőház tegnap délutáni ülésén Brocqueville miniszterelnök formálisan is bejelentette lemondását, amelyet a Ház közömbösen vett tudomásul, mert a kormány távozása már napok óta nyílt titok volt. A visszalépett miniszterelnök hosszabb beszámolóban foglalta össze tevékenységének eredményeit és sajnálkozásának adott kifejezést afelől, hogy kabinetje belső válsága megakadályozta az ügyek továbbvitelében.

III. Lipót király már folytatja a tanácskozásokat a kormányválság megoldása érdekében. Valószínű, hogy Jaspar volt miniszterelnök kap megbízást az új kormány megalakítására. Jaspar különben a Brocqueville-kormányban külgügyi miniszter volt.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetű „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyteret teremt.

Patyomkin Vladimir lett

Dovgalevszkij utódja a párisi szovjetkövetség élén

Páris, november 15.

Jelentettük, hogy Rosenberg, a párisi szovjetkövetség ügyvivője, annak a megbeszélésnek a során, amelyet minap Lavall külgügyi miniszterrel folytatott, a francia kormány hozzájárulását kérte Patyomkin Vladimir párisi szovjetnagykövetté való kinevezéséhez. A Flandin-kormány máris megadta a szokásos diplomáciai hozzájárulást s így az elhunyt Dovgalevszkij utódja a párisi szovjetkövetség élén Patyomkin lesz, aki eddig Rómában volt nagykövete a Szovjetkövetségnek.

Két hete lett öngyilkos, de csak most találták meg a holttestét

Temesvár, november 15.

A Gyapjuipar gyártelepe mellett a Béga-csatornából a délután folyamán 50 év körüli, országos indult férfihullát húztak ki. A rendőrség megállapította, hogy a hulla Putin Lázár 50 éves Széna-téri borbélyal azonos, aki két héttel ezelőtt, Mindszentek napján eltűnt. Valószínű, hogy a borbélymester öngyilkosságát követett el, mert az utóbbi hetekben ismerőseinek állandóan panaszkodott, hogy nagyon elhagyatottnak érzi magát, mert feleségétől elváltan él.

— Kettős halált okoztak a megvadult lovak. A kolozsmegyei csendőrség nem mindennapi szerencsétlenséget jelentett a kolozsvári ügyészségnek. A kolozsmegyei Ogrud községben Campian Vasile gazda hazafelé tartott szekerén, melyen még Dumitru Joan és Dalea Nastasia is rajta ültek. A község felé vezető útján a lovak megvadultak, magukkal ragadták a szekeret s vad rohanás után árokba fordították a rajtaülőkkel együtt. Dalea Joant és Dumitru Nastasiát a szekér agyonyomta, míg Campian sértetlen maradt.

Tischler Mór gyilkosa

pillanatnyi felindulással védekezik a bíróság előtt

Bukarest, november 15.

A bukaresti esküdtsek megkezdte Siancu kolozsvári trafikós és tartalékos kapitány bűnperének a tárgyalását. Siancu azzal vádolja az ügyészség, hogy 1933. május 29-én az illovi törvényszék első székfoglalásának tanács-termében előre megfontolt szándékból meggyilkolta Tischler Mór, az egykor legendás vagyonnal rendelkező erdélyi birtokost.

A tárgyalás megkezdése előtt Chirculescu ügyvéd a magánvád képviselőjében bejelenti, hogy az általa megnevezett tanúk közül csak egy jelent meg a tárgyaláson. Kéri az esküdt-széket, hogy rendelje el a többiek távirati elővezetését. Petrescu ügyész csatlakozik a kérdéshez s az esküdtsek is ebben az értelemben döntenek, majd elrendeli a vádirat felolvasását.

Ezután Siancu kihallgatására kerül sor, akiknek védelmét Vasiliu-Cluj, Henry Maitani, Zamfirescu, Renea, Constantinescu és Zavoiaru ügyvédek látják el.

Az ügy előzményei ismeretesebbek. Tischlernek a móc-vidéken óriási kiterjedésű erdőbirtokai voltak, melyeket a lakosság ellenséges hangulata miatt képtelen volt hasznosítani. Az állam, hogy elejét vegye a további bonyodal-maknak, felajánlotta, hogy megvásárolja ezeket az erdőbirtokokat. E célból szakértőket küldött ki, akik felbecsülték az erdőségeket. Itt azonban újabb konfliktus támadt, mert az egyik hivatalos szakértőt, Popescu Perat azzal vádolták meg, hogy Tischler utasításai szerint járt el. Popescu Pera ellen eljárás indult s a pörben Tischler is megidéztek tanúnak. Érdekes, hogy a legutolsó tragikus végű tárgyalásra Tischler és merénylője egy vonaton utaztak Bukarestbe, sőt a tárgyalás megkezdése előtt kedélyesen elbeszélgettek. Annál megdöbbentőbb volt a merénylet, melynek következtében Tischler egy fővárosi szanatórium-ban kiszenvodott.

KIALTVÁNY A MÓCOKHOZ

Kihallgatása során Siancu bő részletességgel vázolja eddigi pályafutását. Már gyermekkorában érdekelte őt a móc-kérdés. Fájdalmasan tapasztalta, hogy milyen sok igazságtalanságot kell elszenvednie ennek a népnek, az akkori államhatalom részéről. 1915-ben besorozták katonának. 1917-ig az osztrák-magyar hadsereg kötelékében szolgált, majd Francu Amossal együtt hozzáállott a román nemzeti harcok megszervezéséhez.

Kialtványt intéztek a mócokhoz, melyben ünnepélyesen megígérték, hogy a magyar földesurak mőcevidéki földterületeit felosztják közöttük.

Az egyesülést után azonban fájdalommal kellett megállapítani, hogy ígéretüket képtelenek beváltani.

Kijelenti, hogy a gyilkosság szoros kapcsolatban áll a móc-kérdéssel. A mócok Tischler Mórban látták azt a személyt, aki utjában állt boldogulásuknak.

Azon a tárgyaláson, amikor a merénylet történt, ő is tanúnak volt beidéztve. A gyilkosságot pillanatnyi felindulásában követte el.

Ugy tűnt fel ugyan neki, hogy mitán az elnök közölte a tárgyalás újabb elhalasztását, Tischler gunyos mosollyal fordult feléje. Nem tudott magán uralkodni, előrántotta revolverét és Tischlerre lőtt.

Az ügyész több kérdést tesz fel és arra az ellentmondásra igyekszik rávilágítani, ami a vádlott vallomása és ama körülmény között mutatkozik, hogy a tárgyalásra revolverrel felügyelve ment el, melyből kitűnik, hogy előre megfontolt szándékból követte el a gyilkosságot. A védők ezzel szemben azt igyekeznek bizonyítani, hogy a revolvert Siancu felesége tette a vádlott irattáskájába. Siancu egyébként, mint volt katonatiszt, hozzászólt ahhoz, hogy fegyver legyen nála.

A tárgyalás folyik.

A Siancu-pör tárgyalásának további során Preotescu Laurentiu törvényszéki bírót hallgatták ki, aki tagja volt annak a tanácsnak, amely a Tischler és a mócok közötti pört tárgyalta. A bíró elmondta, hogy az ügy tárgyalásán a védelem mindenképpen bele akarta keverni a Tischler-pörbe Pop Ioan akkori belügyi államtitkár. Amikor a tanács a Tischler-pör tárgyalását elhalasztotta, mindenki eltávozott, csak Tischler és még párán maradtak vissza.

Vasiliu-Cluj védő: Mit kerestek még ott Tischler?

Tanu: Várta ügyvédjét, Teodoreanu Oswaldot, aki éppen velem beszélgetett. Vasiliu-Cluj: Nem akarok insinuálni, de mégis megkérdelem, vajon nem tűnhet-e gyanusnak Siancu szemében.

hogy Ön és Tischler ügyvédje barátoknak s ez esetleg befolyásolhatja a pör kimenetelét?

Preotescu nem válaszol, hanem még elmondja, hogy amikor Siancu lelőtte Tischler, így kiáltott fel: „Ez a mócok gesztusa!” Ő, a tanu, megijedt és kiszaladt a teremből. Stancescu ügyész azonban odaugrott Siancuhoz és kicsavarta kezéből a revolvert.

Mintán Foisoranu bíró is ugyanígy

vázolta a merénylet lefolyását, Stancescu ügyész tett vallomást, elmondva, hogy Siancu reászegzett revolverrel néhány lépést még hátrált, csak azután engedte leszerelni magát. Az ügyész ezután több felvilágosítást adott a Tischler és a mócok közötti bonyolult per érdemi részéről.

A későbbi tanúk Siancu mellett tettek vallomást.

Ez csak kezdet, mondia a tanfelügyelő

Egyszerre 7 szilágymegyei katolikus felekezeti iskolát szüntettek be

Szilágysomlyó, november 15

A szilágymegyei Csalános, Kaplony, Kálmánd, Szalacs, Nagymajtény, Gilvác és Mezőfény községekben a felekezeti elemi iskolákat egy tanfelügyelői rendelettel bezárták, a tantermeket lepecsételték. A tanfelügyelő a rendelet végrehajtásánál miniszteri utasításra hivatkozik. Indoklás: a kisebbségi felekezeti iskolák sváb gyermekeket vettek fel.

Margineanu Dumitru tanfelügyelő, aki ezt az állítólagos miniszteriumi rendeletet végrehajtotta, kijelentette, hogy a hét község iskoláinak megszüntetése csak kezdet. Következik utána a határszéli városok és nagyobb községek kisebbségi iskoláinak elnémitása. A tanfelügyelő szerint 15 évig zavartalanul működhetnek ezek az iskolák, de most már itt az ideje, hogy a más nemzetiségeket visszahadják a magyarok saját nemzetüknek.

60 ezer néző előtt Londonban:

Anglia — Olaszország 3:2 (3:0)

London, november 15.

A világbajnokságon kívül „az év legnagyobb futballeseménye” szerdán délután lezajlott Londonban. Az egész világ sportközvéleménye feszült érdeklődéssel várta ezt a mérkőzést, mert azt volt hivatva eldönteni: az angolok, a futball atyamesterei, még mindig fölényesen jobbak a kontinens játékosainál? Ez a kérdés most sem dőlt el. Mert a jobban felkészült angolok győztek ugyan, de játékuk nem volt meggyőzően jobb.

Az Arsenal-pályán 63 ezer néző előtt kezdődik a mérkőzés. Mindjárt az első percben a svéd Olsen bíró 11-est ítél az olaszok ellen,

melyet a kapus kivéd. Brooks fejségőjével, majd éles szabadrugásával már 2:0-ra vezet az angol csapat. Az óriási lendülettel támadó angolok, az elfogódottan játszó olaszok ellen Drake lövéssel még egy gólt szereznek. 3:0.

Szünet után a 10 ezer főnyi olasz közönség lelkes biztatására az olasz csapat példátlan lendülettel leszorítja az angolokat, akik kétségbeesetten védekeznek. Meazza két gólt szerez. 3:2. Az olasz csapatot súlyosan érintette Monti sérülése, aki kiállt és a tíz emberrel nem tudtak kiegyenlíteni.

Szakértők szerint a játék küzdelme hasonló volt a két év előtti angol-osztrákra, de nyíltan nem érte el azt.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus életkorban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy szerfelett kedvező hatása csökkenne.

Tanukihallgatás folyik a Matuska-pörben

Budapest, november 15.

A szerda délelőtti tárgyalás kezdetén Lévy dr. védő indítványozza, hogy tartanak szemlét a biatorbágyi merénylet színhelyén,

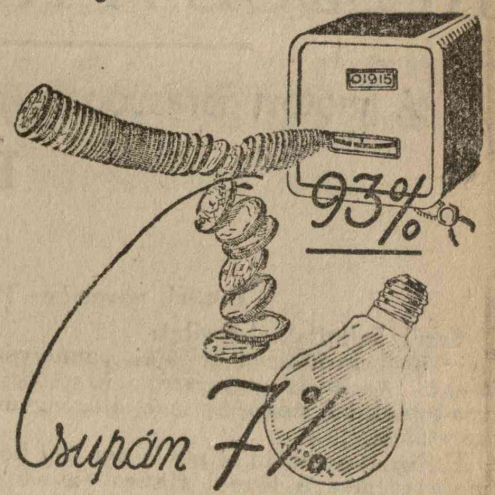
mert a fényképfelvétel nem sikerült jól és annyira semmitmondó, hogy azok alapján a tényállást ugysem lehet megítélni. Arra is új tanuk kihallgatását kéri, hogy Leó tudott hipnotizálni. A bíróság azonban az indítványokat elutasítja.

Magyarossy János MÁV segédtiszt elmondja a merényletről és a szerencsétlenségről szerzett benyomásait. Ő találta meg a sinek mellett Matuska fenyegető hangú ceduláját s a robbantásnál használt villanydrót.

Stumpf dr. mentőorvos, aki a merénylet után megvizsgálta Matuskát, elmondja, hogy a merénylő akkor nagyon „egzelt” volt.

Elnök: Azt hiszem, ez tulság. Tanu: Hát jó. Akkor inkább mondjuk

A világításra költött pénznek!

az izzólámpa bevezetési ára, míg az áramfogyasztásra fordított költség 93%-ra rug

A TUNGSRAM
DUPLÁSPIRÁLLÁMPA
DEKALUMENSOROZATBAN
20%-IG KISEBB ÁRAMFOGYÁSZTÁS
MELLETT TÖBB FÉNYT SUGÁROZ!

Esti bukaresti jelentés

Nagyszabású razzia volt Bukarestben is

szerda déli kezdettel. A fővárost zónákra osztották be és ezeket déli 12 órakor sűrű csendőrkordon vette körül, a melyből tüzetes igazolás nélkül nem juthatott ki senki. Minden egyes járőrként egy rendőrtiszt vezetésével, két titkosrendőr igazolatott. Megállították az összes járműveket; villamosokat, társasgépkocsikat, magánautókat és kocsikat is és utasaikat szintén igazolásra kényszerítették. A rajtaütésszerű razzia következtében a forgalom csakugyan egy teljes óra hosszat szünetelt. A kávéházakba is behatoltak a hatósági közegek és különösen azok vendégeit igazolták szigorúan. A Royal kávéházból, amely a bukaresti kisebbségi főfészke, sok vendéget előállítottak. A razzia eredményeképpen több mint 1000 személyt vezettek elő a rendőrprefektúrára, ott rögtön megkezdtek megrostálást. Közülük estére már csak mintegy ötszázan maradtak, nagyrészt idegenek, akik nem tudnak románul és így csak tolmács segítségével lehet őket kihallgatni. A megletésszerű razzia nagy izgalmat keltett. Azt hiszik, hogy a rendkívül szigorú igazoltatás, amilyenre Bukarestben nem emlékeznek, a napokban elfogott bolgár terrorista letartóztatásával van összefüggésben. A hatóságok nyilván meg akarják tisztítani az országot az összes nemkívánatos elemektől.

A GEORGISTÁK NEM VESZNEK RÉSZT A PARLAMENT MEGNYITÁSÁN

tiltakozásul a cenzura és ostromállapot fenntartása ellen. Ezt az elhatározásukat közleményben indokolják meg. Még pedig azzal, hogy a cenzurával és ostromállapottal való kormányzás kárhóztos ugy a Trón, mint az ország érdekei szempontjából.

SLAVESCU PÉNZUGYMINISZTER ÉS DIMITRESCU BANK-KORMÁNYZÓ KÖZÖTT VISZÁLY TÁMADT

a külkereskedelmi tartozások átutalásának a problémája körül. Az Adeverul szerint abban az esetben, ha az ellentétet nem sikerül elsimítani, Dimitrescunak távoznia kell a Nemzeti Bank éléről.

POLITIKAI TANÁCSKOZÁSOK

Averescu marsall és Argetoianu szerdán délben megbeszélést folytattak. Mihailescu látogatást tett Titulescunál, akivel tájékoztatta magát a külpolitikai vonatkozású kérdésekről. Ugyancsak délután Stancescu ezredes, a sziguranca vezérigazgatója kihallgatáson volt az uralkodónál.

A LEJ KULFÖLDÖN

Prága 17.58—17.85, Berlin 46.81—46.99, Bécs 1.92—2.96. Budapest 3.42—3.46, London 49.50.

KÉSZÜL A ROMÁNIAI AUTOBUSZGYÁR?

A motort Brassóban, az alvázat Szatmáron, Aradon és Resicán gyártanak

Érdekes beszélgetés a brassói repülőgyár

vezérigazgatójával

Brassó, november 15

Erről hallottam beszélni:
— Francia tőkével belföldi autógyár alakul. Az üzem nagyrészt Brassóban rendeznék be, mégpedig a repülőgépgyár keretében.

Ha igaz: a romániai gazdasági élet komoly eseménye lenne! Hiszen minden ország külkereskedelmi mérlegének jelentős tétele az autó.

Másrészt viszont azt olvasom a lapokban:

„Manolescu-Strunga ipar- és kereskedelemügyi miniszter közlekedési miniszterre küldte a javaslatot, hogy a vasut számára autógyárakat vásároljon.”

Önkéntelenül fölém a kérdés:
— Ha belföldön készülnek autógyárak, miért vásárolnak külföldön gépkocsit az állam, illetve a CFR számára? Itt valami nem „stimmel”. Nem érdekelten tisztán látni ebben az ügyben: gyerünk a nyomába!

Közgazdasági riport két döcögés között

A repülőgépgyár felé váltottam jegyet. Az autóbussz kegyetlenül ráz, döcög, nyugdíjra érdemesült jószág. Egy-éves döcögő neki dob a szomszédoknak. Nem ártana már gyártani azokat az autóbusszokat!...

*

A repülőgépgyár kapujánál szigorú ellenőrzés: igazolás után jutok be.

— Tessék csak abba a fehér épületbe bemenni, a vezérigazgató ur kitélefonált, hogy várja már, — igazít utba a portás.

*

Bastaky vezérigazgató irásokkal, tervekkel megrakott íróasztala mögött udvarias mosollyal fogad.

— Tessék kérdezni!...
És kérdezek. Egyenesen a tárgyra térek: mi igaz a francia tőke brassói bevonulásáról?

A vezérigazgató mozgékony arca egy pillanatra megmerevül. Gondolkozik. De már mondja is:

— Nem válaszolhatok sem igennel, sem nemmel. A dolognak ugyanis bizonyos és bizonytalan oldala van. Vegyük talán sorban.

A gyár felett repülőgép huz el. Zugása betölti a szobát.

— Bizonyos például az, hogy a vasut megkapta a közúti közlekedés kihasználásának jogát. Vagyis az autóbusszvonalakat is a CFR veszi át. Ehhez természetesen autóbusszokra van szükség. Mégpedig újakra. A régiék vagy elavultak, már, vagy berendezésük nem felel meg a modern kényelmi követelményeknek.

Bastaky vezérigazgató elmondja, hogy világgazdasági irányzat ma a belföldi ipar védelme. Miért vándoroljanak külföldre súlyos milliárdok, ha belföldön is elő tudnák állítani — mondjuk — az autóbusszokat? Erre a körülményre nagyiparosok fel is hívták a kereskedelemügyi miniszter figyelmét. Elmondották, hogy ugyanazért az árért, mint a külföld, vagy alig valamivel magasabb árért, a belföldi gyárak is tudják szállítani a szükséges autóbusszokat. Ha nem is egy gyár, de elosztva. Míg a brassói gyár a motorkészítésre van berendezkedve, a szatmári, aradi, resicai és a többi gyár az alvázat és a karosszériát készítené. Az összeszerelést bármelyik végezhetné.

A miniszter elvben nyomban elfogadta a tervet. Megkérdezte, hogy tudjuk-e vállalni? Azt feleltük: igen. Most már az államnak a sor, hogy a megfelelő modellt kiválassza. Az induló ifjú belföldi autógyártásnak nem lehet ugyanis olyan gyakorlatban kialakult és megfelelő modellje még, mint amilyenre szükség van. Külföldi modellt kell tehát szerezni.

A vezérigazgató most „rákanyarodik” a kérdés bizonytalan részére.

— Egységes autóbussztípusra van szükségünk. Tudomásom szerint több külföldi cég tett is már ajánlatot. Döntés azonban még nincsen.

— Francia cégek is voltak az ajánlattevők között? — kérdelem.

— Hivatalosan nem tudom, bár valószínű, hiszen a francia autóipar nagyon fejlett.

— És mi van a francia tőke hírével?

— Erre vonatkozólag semmit sem tudok. Nincs kizárva, hogy külföldi tőke érdekelve lenne majd. Ennek több formája lehet. A modellért ugyanis különböző feltételeket szabhat a külföldi gyár. Közvetlen közreműködés... a modell fix áron megvásárolása... bizonyos számú kocsik megvétele stb... De erről korai beszélni, amíg az állam nem dönt egyáltalán a vasúti kocsik rendelese kérdésében. Az az érzésem, hogy a belföldi gyárakat nem hagyják ki a számításból.

Valószínű tehát, hogy a francia gyárak egyszerű üzleti ajánlatából — közgazdasági „pletyka” lett.

— És a miniszter külföldi utja?

— Erről sem tudok. Különben is, az csak helyes, ha a miniszter ur személyesen is meggyőződik az egyes ajánlatokról — mondja mosolyogva. És elköszön.

Kinn gépek ütemes zakatolása hallzik. Talán néhány hónap múlva még nagyobb lesz a dübörgés. Ha autómotorokat is gyártanak. Francia tőkével, vagy anélkül: mindegy. Ugy — egyáltalán. Egyelőre azonban ez csak óhaj, a jövő „zöreje”.

Egyelőre benzinbűzös autóbussz döcög tet vissza a város felé...

Horosz Béla

Ujra csempészek után kutat a szatmári rendőrség

Három vidéki kereskedői iarióziának leegyszerre a legujabb csempészségi ügyben

Szatmár, november 15.

Pár nappal ezelőtt jelentették, hogy a bikszádi csendőrség feltartóztatott négy gyanús fuvarost, akik a határ felől jöttek megterhelt szekerekkel. A csendőrök átkutatták a szekereket s gyanújuk alaposnak bizonyult, amennyiben nagyobb mennyiségű selyem és kurtin csempészárut foglaltak le. A fuvarosokat őrizetbe vették, ezek azonban rövidesen meg is szöktek s így másnap nyomozás útján tudták csak ismét elfogni őket és megállapítani személyazonosságukat.

A négy fuvaros, idősebb és ifjabb Paul Vasile, Popa Vasile és Paul Teodor aztán második letartóztatásuk alkalmával vallani kezdték s vallomásuk nyomán a csendőrség egy taláta, hogy egy gondosan megszervezett csempészárságnak sikerült a nyomára jutnia. Felfedezéséről értesítette a szatmári rendőrséget is, amely szintén bevezette a nyomozást s rövidesen letartóztatta Izsák Herman komorzáni, Lebovits Leopold és Lebi Abraham tarsolci kereskedőket, akik éppen Szatmáron tartózkodtak. A letartóztatott kereskedők tagadnak s azt állítják, hogy a fuvarosok menteni akarják magukat s azért kevernek bele az ügybe kereskedőket is. A szatmári rendőrkapitányság úgy intézkedett, hogy csütörtökön szembesíteni kell a kereskedőket a fuvarosokkal. A szembesítés Bikszádon történik meg.

Az újabb csempészségi eset igen élesen érdekli, sőt nyugtalanítja a szatmári kereskedőket is, mert tapasztalatból tudják, hogy az ilyen vizsgálatok rendszerint kellemetlenségekkel járnak még azokra a kereskedőkre is, akiknek valóban nincs semmi összeköttetésük a csempészekkel.

Újabb adatok Vásárhely közegészségügyi ügyéhez

Vizsgálatot kérnek a marosvásárhelyi állami kórház és betegsegélyző ellen

Az állami kórház kidobja a beteget, ha nem fizet, a betegsegélyző megtagadja a segítséget

Marosvásárhely, november 15

Nincs az a hét, hogy a marosvásárhelyi betegsegélyző pénztárral kapcsolatban egy-egy felháborító eset nyilvánosságra ne kerüljön. Még el sem űlték a hullámok a szerencsétlen Ács Berta halála körül és ma már újabb eset tartja izgalomban az érdeklét munkásokat és munkaadókat. Az újabb esetben rendkívül kinos szerep jut a marosvásárhelyi állami kórháznak is, amelyik méltó kiegészítője a betegsegélyzőnek.

A tanoncotthon építkezési munkálatainak súlyos baleset érte Schaffer Sándor tanoncot: leesett az állványról és jobb lába térdén felül három helyen eltört. A tanoncot munkaadója azonnal beszálította az állami kórház sebészeti osztályára, amelynek dr. Mitrea Mihail a főorvosa. A munkaadója mindenekelőtt kérte, adjanak a fiúnak tetanusz injekciót, amit a főorvos csak az esetben volt hajlandó, ha megveszik az injekciót. Sok idő ilyenkor igazán nincs alkudozni megvették tehát az injekciót és várták, hogy most már megkezdődik a fiu súlyos láb-törésének kezelése. Ez azonban csak remény maradt,

a szegény betegek kezelését az állami kórház sebészeti osztálya nem tekinti feladatának.

A szerencsétlen tanonc még rendes költőzést sem kapott, az osztály többi beteget összeszedett rongyokkal borogatták a sebesült testrészt,

hogy a fiu fájdalmait enyhítsék. Egy héten keresztül sürgették a fiu hozzátartozói, hogy kezeljék Schaffer Sándort, de egy hétig hozzá sem nyultak, míg végül Mitrea főorvos bejelentette, hogy csak abban az esetben operálják meg a fiut, ha előre lefizelnek 2000 lejt!

A munkaadó felháborodottan tiltakozott az ellen, hogy a betegsegélyző kötelekbe tartozó beteget az állami kórházban csak pénzért kezeljék és kijelentette a főorvosnak, hogy ezért a pénzért szanatóriumba szállíthatják volna és nem hevert volna a fiu egy hétig kezelés nélkül súlyos sebével a kórházi ágyon. A szanatórium említésére a főorvos dühbe jött és reprodukálhatatlan szavak kíséretében mondott kritikát a szanatóriumról. Egyben kijelentve azt is, hogy

most már egyáltalán nem hajlandó kezelni a fiut, szállítsák el a kórházból. Deletán az ápoló személyzet telefonált, hogy a fiut sürgősen vitessék szanatóriumba (más kórháza ugyanis Vásárhelynek nincs, csak az állami), mert a főorvos ur utasítást adott, hogy ha

Schaffer Sándort este hatig nem szállítják el a kórházból, tegyék ki minden további nélkül.

A fiut ezek után beszállították a szanatóriumba, ahol sürgősen kezelés alá vették a lelkiismeretlenül elhanyagolt sebesültet.

A BETEGSEGÉLYZŐ NEM FIZET

Miután az állami kórház ilyen szépen levezgázott az emberieségből, következett Vásárhely másik, hasonlóan működő egészségügyi intézményének, a betegsegélyzőnek a szerepe. A fiu betegsegélyzői tag, családja szegény, de ettől függetlenül is a betegsegélyzőnek kötelessége gondoskodni az önhibáján kívüli bajba jutott tagról, különösen olyan esetben, amikor a munkás testi épségéről, egész jövőjéről van szó, hiszen,

ha nem kap megfelelő kezelést, nyomorok maradhat egész életére.

A fiu hozzátartozói és munkaadója egyöntetűen kérték a pénztárt, hogy utalják ki a kórházban töltött időre a táppénzt és a további kezelési költségeket. A pénztár igazgató-főorvosa azonban

megtagadta úgy a táppénzt, mint a további költségek kiutalását, amelynek rövid, de annál érthetőbb indoklása az volt, hogy disznó irredenták van elég pénzük, fizessenek!...

Az ügyben a tényállás hűséges leírásával

feljelentés ment a minisztériumba, amelynek talán meg lesz végül régőhajtott célja: a vizsgálat elrendelése a marosvásárhelyi betegsegélyzőnél és az állami kórháznál. Mert

nem első eset, hogy a betegsegélyző megtagadja a jogos táppénz kiutalását, az állami kórház pedig kidobja a beteget az utcára, ha nem tud az operációért fizetni.

Még mindig a marseillei merénylet foglalkoztatta a francia képviselőházat

Páris, november 15.

A francia képviselőház ülésén a marseillei merénylettel kapcsolatban több határozati javaslatot terjesztettek elő. Grisoni képviselő azt indítványozta, hogy a merénylet politikai és közigazgatási vonatkozásainak tisztázására parlamenti bizottságot küldjenek ki. Mortier képviselő pedig azt indítványozta, hogy a kamara egyszakos törvényjavaslatban mondja ki, hogy „Barthou külügyminiszter jószolgálatokat tett a hazának”. Végül Chachin képviselő, aki a meggyilkolt Sándor szerb királynak személyes barátja volt, azt indítványozta, hogy a Sándor nevével elnevezett alaptörvényt létesítsenek a párisi egyetemeken és abból segítsék az arra érdemes jugoszláv nemzetiségű hallgatókat.

Nagy vesztegetési botrány Csehszlovákiában

Prága, november 15.

A csehszlovák államvasutak brünni üzletvezetőségénél nagyarányú vesztegetési botrányt leplezték le. A vizsgálat megállapításai szerint a Press építkezési vállalat igazgatósága, amely különféle munkálatokat végzett a vasutnak, 800 ezer koronával vesztegette meg az üzletvezetőség 10 tisztviselőjét. Ezt a 10 tisztviselőt a nyomozás során már le is tartóztatták.

Álvégrehajtó szedte az adót Kolozsváron

Kolozsvár, november 15.

A kolozsvári adóhivatal nevében ismeretlen szálhámós hamis nyugtával adót hajtott bel.

A hét elején a Fürdő-utca több lakosainál megjelent a városi adóhivatal megbízottja és a hátralékos városi adó kifizetését kérte. Több helyen szabályosan kiállított nyugtát mutattak fel, miszerint adóhátralékukat már kifizették. Az adóhivatalban nyomban vizsgálatot rendeltek el és megállapították, hogy a kérdéses tételek egyáltalán nincsenek könyvelve. Nyilvánvaló, hogy az adóhivatal nyugtanyomtatványaitól szálhámós járta a várost. Hogy mekkora az összeg, melyet az áladótisztviselő összeszedett, azt a megindított ügyészégi vizsgálat állapítja meg.

Ez Amerika

Mary már nem sir

Elyria mezővároska Ohio államban. Nincs semmi nevezetessége, lakói békés, földműveléssel foglalkozó amerikai polgárok. Iskolája azonban rengeteg van, mert népmozgalom tekintetében a legelőkelőbb az amerikai városok között. Középiskolái zsúfoltak és az egyik ilyen népes gimnáziumba jár Mary Cook kisasszony. Azaz, hogy járt másfél évvel ezelőtt és most.

Szóval kezdjük talán az elején, mert egy visszafelé kissé szomorú a história. A múlt év tavaszán történt, hogy három elyriai kislány hazafelé tartott az iskolából. A legszökebbet, legédesebbet, legbucitabbat Mary Cook-nak hívták. Mentek nevetgélve hazafelé és amikor a Huszonhatodik utca sarkára értek, a kis Mary hirtelen megállította a barátnőit.

— Nézzétek, — mutatott előre — anélkül, hogy a fiúnak kilóg a kabátja alól a nadrágtartója.

A két kicsi a jelzett irányba tekintett. A három fiú lépkedett előttük. Mit sem sejtve a nem túlságosan hódító toillettelről. A három gyerek pillanat alatt szeszegott s Mary Cook már lábujjhegyre is emelkedett. A mit sem sejtő fiatalember háta mögé lopakodott és amikor kartávolságra volt megközelítette, megragadta a nadrágtartót és hatalmasat rántott rajta. Azzal usgyé, nyakába kapta a lábát és vad futással menekült.

A fiatalember azt hitte, egy felhőkarcoló zuhant rá. Felordított és hátrakarolt. Keze a nadrágtartóba ütközött és abban a pillanatban megértette, hogy csúfolt üztek belőle. Hirtelen haragjában habozás nélkül a lányok után vetette magát. Azok hangos sikoltozással igyekeztek menekülni, de a fiatalember egykétlőre beérte őket és elkapta Mary-t.

— Most rögtön bekaplak, te kis leveli-béka! — kiáltott rá.

Mary egész testében reszketett.

— Bácsi, . . . szepegett. — Ne tessék bántani, bácsi kérem.

Olyan kedves, anyagi ártatlansággal öntözött, olyan cserecsnyépiros volt a szája, hogy a fiatalember megzavarodott. De nem akarta egyszerre földadni a szörűségét. Ugy tett, mintha még mindig haragudnék.

— Hogy hívnak, te kis csibész?

Mary szempilláján már ott rezgett egy könnyecskécske.

— Mary Cook-nak — mondta sirásra görbülő szájjal.

— Hol laktok?

— A Harminckettedik-utca 126. szám alatt.

A fiatalember pillanatig gondolkodott. — Megfenyíthetnélek, megérdemelnéd, de nem teszem. Ellenben holnap meglátogatom a szüleidet és majd fölvilágosítom őket, hogyan viselkedik az utcán a szemétejük.

Törődött is Mary a fenyegetéssel. Fontos volt, hogy ép bőrrel menekült. Ora mulva már el is felejtette az egész kellegetlen kalandot. De nem a fiatalember, aki másnap beállított Mary szüleihez.

— Owan Carden vagyok — mutatkozott be.

— Örvendünk — mondta Mary apja.

— Mivel állhatunk szolgálatára, uram.

Owan Carden előadt a jövelele célját.

Mary ott állt az anyja mellett. Csodálással nézett szemétfélig a fiatalemberre.

— Az apa meghallgatta Owan Carden-t, akkor megértően bólintott.

— A gyermek súlyosan inzultálta önt.

— Kívánja a megbüntetését?

A fiatalember kemény hangon felelt:

— Igen. De magam szeretném meginteni.

— Az apa nagy szemétfélig meresztett:

— Hogyan?

— Adják hozzá, feleségül.

Az apa megtántorodott, az anyja fölismert. Mary néma maradt. Arca csaknem izzott. Keveset várt, aztán elszántan fölélépott.

— All right! Önhöz megyek.

Nem ájult el szerencsére senki és ettől kezdve Owan Carden mindennapos vendég lett a háznál.

— Így következett el a szeptember. Akkor az apa fogta a kalapját és elsétált az iskolába.

— Mary végezt jöttem — szölt. —

— Menj meg, nem iratkozik be az ötödik osztályba.

A gimnázium igazgatója elhült.

— Mondja, Cook polgártárs. Nem öntől fog maga véletlenül a garatra? Hi-

— Mary még gyerek. Most nyáron

Ez az igazi Bün, de mi lesz a Bünhődéssel!?

Az aradi rendőrség botrányos körülmények között, előadás közben, betiltotta

Dosztojevszki Bün és Bünhődés

című darabjának előadását

Arad, november 15

Aradon olyan kulturbotrány történt, amely a hasonló — és sajnos nem ritka — esetek között is mély megdöbbenést keltett.

Az aradi magyar színház „Bün és bünhődés” előadásának bemutatóját előadás közben a rendőrség megszakította és betiltotta.

Az izgalmas jelenetekben bővelkedő, érthetetlen betiltás részletei a következők:

A magyar színház plakátjai kedde este Dosztojevszki világhírű regényének, a „Bün és bünhődés” színpadi változatának bemutatóját hirdette. A nézőtér megtelt, az előadás megkezdődött. A harmadik képet játszották éppen, amikor a szereplőkön a nézőtér számára érthetetlen izgalom lett urrá. A színészek játszottak, de akadozva mondták szerepüket és kifelé tekintettek.

A színpalak mögött rendőr kíséretében rendőrtiszt jelent meg és közölte az igazgatóval, hogy a rendőrség az előadást betiltotta.

Azok a színészek, akiknek nem volt jelenésük, kétségbeesetten kérelmelték a rendőrtisztet, hogy legalább az előadás végét várják meg és ne erőszakolják ki a botrányt. A hatóság embere azonban kérelmetlen volt. Követelte, hogy a függőnyt azonnal bozsássák le. Így történt, hogy

jelenet közben a függőny váratlanul legördült.

A rendőrtiszt, mintha razzián lenne, fenyegető, harsány hangon kiáltotta:

— Senki se mozduljon helyéről!

A színpadon fejeszett pánik tört ki. Az első pillanatokban a színészek nem értették, hogy mi történt. Forgács Sándor, a darab rendezője és főszereplője ment ki a közönség elé:

— A rendőrség a darab előadását betiltotta — mondotta. Kérem nyilatkoznak, hogy óhajtnak-e belépőjegyük árának visszafizetését, vagy megtekintik a „Muzsikuskok” előadását, melyet az át-díszítés után előadunk.

A közönség egyemberként állott fel:

— Maradunk! — kiáltották.

Meleg rokonszenvtüntetést rendezett a közönség a színészek mellett és senki se távozott. Ezek után a „Muzsikuskok” c. darabot adták elő.

A színház igazgatója azonnal felkereste Marcus Mihályt, az aradi liberális párt elnökét, Marcus érintkezésbe lépett a megyefőnökkel.

A prefektus a legridegebben visszautasította, hogy közbejárjon a rendőrség-nél a darab engedélyezéséért.

A rendőrségen viszont olyan kijelentés is elhangzott:

— A darabot betiltottuk, mert kommunista színezete van(!)

A színház hivatalosan azt a magyaráza-

tot kapta, hogy Isac Emil színdarabja felügyelő nem engedélyezte a darabot.

Ez a magyarázat semmiesetre sem lehet helytálló, mert a „Bün és bünhődés” Erdély majdnem minden városában előadták színészek és műkedvelők — úgyhogy a darabot feltétlenül engedélyezték már.

Arról lehet szó, hogy a hetek óta betegeskedő Isac felügyelőnél megtorlódhattott az elintézésre várakozó darabok száma és az engedély, amely külön az aradi magyar színháznak szólt — késett. Az aradi rendőrség pedig kapott az alkalmon: kulturmerényletet követett el, nemcsak az egész világon elismert és tisztelt Dosztojevszki szelleme ellen, de tapintatlanságának kétségtelen tanujelét adta, mikor előadás közben — nyílt botrányt okozva — leállította az előadást.

Hogy erről az ügyről az intelligens román közvéleménynek is milyen elítélő a véleménye, arra jellemző dr. Coțoiu Romulus, Arad város képviselőjének nyilatkozata, aki kijelentette:

— Aki Dosztojevszki darabját betiltotta és azt állította, hogy ez a remekmű kommunista szellemű, az a legnagyobb kulturbaklövészt követte el.

Az aradi rendőrség a kultura iránti megértésből mindenesetre csunyán le-vizsgázott.

Ez is bün, de mi lesz a bünhődéssel.

Válik a Mollison-házaspár, mert fiaskót vallott az angliáusztráliai repülőversenyen

London, november 15.

Egyes lapértesülések szerint Mollisonék, a híres angol repülőházaspár, pálofélben vannak.

Állítólag a london-melbournei távrepülés során szenvedett kudarcuk miatt zör-

dültek össze annyira, hogy nem óhajtanak többé sem együtt repülni, sem együtt élni.

Ugy látszik, a házastársak egyforma mestersége a levegőben még veszélyesebb, mint a földön.

435 szó 118 ellen

Erős bizalmi szavazatot kapott a Flandin-kormány

Meg kell mutatni, hogy a demokratikus intézmények sokkal jobbakk, mint a diktatura bármely formája, — hangoztatta a kormánynyilatkozat

Páris, november 15.

A francia képviselőház keddi ülésén, amely a késő délutáni órákban vette kezdetét, Flandin miniszterelnök feszült figyelem közepette olvasta fel a kormánynyilatkozatot. A kormányt támogató többség a nyilatkozat számos passzusát zajos helyesléssel és tapsal fogadta.

A deklaráció mindenekelőtt hangoztatta a belső béke, ugyisintén a köztársaság minden forradalmi, vagy diktatórikus törekvés ellen való megvédésének a szükségességét, majd köszönetet fejezett ki a Doumergue-kormány tevékenységéért. — Bejelentette ezután, hogy az alkotmány-módosítás ügye a választójogi reformmal együtt csak a jövővi rendes ülésszakon kerül a parlament elé, mégpedig a de-

mokráciát megifjító szellemben. Hosszasan foglalkozott a kormánynyilatkozat további része a munkanélküliség és válság megszüntetésével. A kormány az ipari és kereskedelmi pangás orvoslását a szervezett, ellenőrzött és védett gazdasági szabadság bevezetésével igyekszik orvosolni, továbbá azáltal, hogy nemzetközi tárgyalásokba kezd a valuták stabilizálása és a külkereskedelem normalizálása érdekében. Végül a politikai fegyverszünet tiszteletben tartására kérte a parlament tagjait. Meg kell mutatni, — mondotta Flandin —, hogy a szabad intézmények sokkal jobbakk, mint a diktatura valamennyi formája. A parlament segítségét kérte a nemzet bizalmának a helyreállítására és az aggodalmak elhá-

Az apa mosolygott.

— Eppen az, hogy betöltötte a tizen-negyedik életévét. Törvény szerint nincs a házasságnak semmi akadálya.

Az igazgató látta, hogy a dolog komoly. Nem tehetett mást, szívből gratulált a házassághoz.

Az apa elballagott és hat hétre rá, Mary — asszony volt. Owan Carden csupán erre várt. Miután nem felejtette el, hogy Mary valamikor neveltségessé tette, elérkezettnek látta az időt, hogy a gyermekasszonyon bosszút álljon. A legvaló-

gatottabb durvaságokat követte el ellené, úgyhogy Mary tizhónapi boldogtalan házasság után kénytelen volt beadni a válóperi keresetet. A bíróság a férj házastársi kegyetlensége címén fel is bontotta most nyáron a házasságot.

Mary hazament. Három hétig szomorúan hallgatott, akkor fogta a könyvtáskáját és megindult. Ment és beállított az iskolába.

— Igazgató bácsi kérem, itt vagyok — köszönt halkan, gyönyörű szemétfélig le-süt-ve.

Az igazgató nem hitt a szemének. Följebb tolt a szemüvegét az orrán.

— Mary. . . csodálkozott. — Mit keresel te itt?

Mary szegényke, Mary a drága kis gyermek, sirva fakalt.

— Be akarok iratkozni az ötödikbe igazgató bácsi kérem. . .

— Maryt kis pajtásnői viharos örömmel fogadták. Mary megint gimnazista. Ötödikbe jár. Most nyáron mult tizenöt éves. . .

HIREK

Földes Sándor:

Csak az álom

Mordfénnyű, gyilkos ősz:
csupa szín, iz, lehullás
most több az ölelés, ez volt a legszebb,

Takard le magad
ragyogva csókjaimtól, takard be magad:
érett gyümölcs,

kibirhatatlan szépség vagy most nekem:
betelt valóság —
és jaj, csak az álom örök,

Takard le magad
már hervad a szemem dus testeden,
már látom a halált.

— Margitta nem juthat szóhoz. Margittáról jelentik: Nagy az elkésztetés amiatt, hogy a telefonközpont nemrég azonnal adta Szatmárt, Máramarossziget, Nagykárolyt s a többi környező városokat, melyekkel a helyi kereskedőknek élénkebb üzleti kapcsolatai vannak, míg most, hogy Margitta külön és önálló telefonhivatalt kapott, órákig kell várni az összeköttetésre. A hivatal személyzete nem oka ennek, mert a zavarokat részben a rossz hálózati elosztás okozza, részben pedig az, hogy az egyetlen Margitta—Érmihályfalva és Margitta—Nagyvárad közötti vonal állandóan foglalt, mert néha egészen távoli vonalak beáramlásai miatt továbbítását Margittán keresztül bonyolítják, amiből természetesen az következik, hogy Margitta órákon keresztül nem juthat szóhoz. A margittai kereskedők memorandumot készítenek felterjeszténi a telefonárság igazgatóságához, melyben kérik fogják, hogy szervezzék úgy át a telefonszolgálatot, hogy az használható is legyen.

— Még mindig sztrájkolnak a kolozsvári Dácia bányász munkásai. Tudósítónk jelenti: A Dácia bányában a sztrájk változatlanul tart. Az igazgatóság csak egyéni megállapodásokat hajlandó kötni, míg a munkások ragaszkodnak a kollektív szerződéshez. A munkások követeléseinek legfontosabb pontja, hogy egy évre visszamenőleg 20 százalékos béremelést kérnek. A gyár igazgatósága a mai gazdasági viszonyokra való hivatkozással erről a követelésről nem is akar hallani. Háromszor ültek össze eddig a megbízottak és a tárgyalások mindannyiszor megszakadtak. Hir szerint a gyár igazgatósága minden eszközzel gondoskodni kíván arról, hogy a gyár munkáját minden körülmények között folytassa.

— 250 ezer lej államkölcsönt jegyez Gyergyószentmiklós városa. Tudósítónk jelenti: Gyergyószentmiklós tanácsa legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a városi erdő esedékes vagyonterületének árából 250 ezer lej beföldi kölcsönt jegyez. Míg az erdőt értékesíthetik, felhatalmazást adtak a város pénztárának, hogy a vágóhid-alapból vegye kölcsön a negyedmiliót és fizesse be az állampénztárba. Ugyanakkor határozatilag kimondták, hogy az államkölcsönrel egyidejűleg háromezer köbméter fát szavaznak meg a római katolikus egyházközség céljaira.

— AMERIKAI KISTUKOR. Murphy tonopahi (Nevada) bányamesternek családjaival együtt már tizenöt éve lakik egy olyan házban, amely 10.000 sörösvégből készült.

Elizabeth Chicoky csikágói asszony válókeresetet nyújtott be férje ellen. Azon az alapon kéri a válás kimondását, hogy 21 évi házasságuk alatt férje összesen hatvanszor hagyta el hűtlenül.

Harper Joy spokanei bankár, meglehetősen eredeti módon szokta eltölteni nyári szabadságát. Minden nyáron néhány hétig ugyanis mint bohóc lép fel egy nagy cirkuszban.

Az amerikai közönség hetenként körülbelül kétfélmillió dollárt költ el csillogásokra és egyéb jóvendőmódokra.

— Betörők dolgoznak Gyergyóditron. Tudósítónk jelenti: Özv. Szatmári Istvánné és Csergő Miksa gyergyóditroni kereskedők feljelentést tettek az ottani csendőrségnek, hogy ismeretlen tettesek éjjel behatoltak a raktárukba, illetőleg pincéjükbe s onnan nagyobb mennyiségű bort loptak el. A börtönbe jutottak kézrekerítése érdekében széleskörű nyomozást vezetett be a csendőrség.

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: A sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság rendeletet adott ki, mely szerint nyugdíjkielégítések a jövőben csak a megyeszékhelyen, a sepsiszentgyörgyi adóhivatalnál eszközölhetők. Ennek a szokatlan rendeletnek a kiadására az adott okot, hogy a Körtvélyfai Sándor-féle milliós sikkasztás vizsgálata során rájöttek, hogy Körtvélyfai a nyugdíjakkal is manipulált s az elsőkénti összeg egy részét éppen hamis nyugdíjlevelek segítségével szerezte meg. A vizsgálat a Körtvélyfai-ügyben egyébként még tart s ezideig több tisztviselőt felfüggesztettek, akiket ez ügyből kifolyólag mulasztás terhel. — Nagy tűz pusztított a háromszékmezei Lemhény községben, mely az erős szélvihar következtében szinte pillanatok alatt terjedt tovább. Mire a telefonon értesített berecki

és kézdivásárhelyi tűzoltók megérkeztek, már nyolc épület állott lángokban, közöttük két csűr és három istálló. Megfeszített munka után sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni, a kigyúlt épületek azonban porig leégtek. A kár meghaladja a 100.000 lejt. — Az éjszakai órákban ismeretlen tettesek egy ablakot feltörve, behatoltak Lakatos Ferenc árapataki lakos házába s onnan különféle értéktárgyakat loptak el, mintegy 8000 lej értékben. A csendőrség erőteljes nyomozást indított a vakmerő tettesek kézrekerítésére. — János József kökösi lakos Keresztes Zoltán távollétében behatolt ennek udvarába s onnan a gazda egész évi almatermését magával vitte. A csendőrségnek rövid nyomozás után sikerült a tolvajt kézrekerítenie, akit átadtak a sepsiszentgyörgyi ügyésznek.

ABLAK

A néptelen budapesti orvosprofesszor helyreigazít Nagy megbotrányozást keltett multheti kijelentése: — azért nyomorog a világ, mert igen sokáig élünk. — A professzor ur most mosakszik. — Félreértettek — mondja és igyekszik mindent megmagyarázni. Egyszerre egy jó, kedves öreg bácsi lett belőle, aki kideríti, hogy csak a „politikuskokat” akarta figyelmeztetni: — Ime, látjátok, ez könekezik! Igyekezzetek és gondoskodjatok a jövő nemzedékről. Most már a fegyverekre kiadott hatalmas milliókat is áldásos intézmények alapítására adná a tanár ur. Sőt a Déli-sarkot is fel szeretné melegíteni a politikussokkal, hogy a sok új termőfölddel kibékitse a megbotrányozott olvasóközönséget, no meg talán azért is, hogy nehogy tönkre tegye jól felépített praxiszát. Mert ugyan melyik idősebb beleg megy el egy olyan orvoshoz, aki az átlagéletkort negyvenötben szeretné végérvényesen megállapítani.

Köszönjük, Tanár ur! Melegen köszönjük a hideg sarkvidékre vonatkozó terveit! De ne vegye rossznépen, hogy még most is, mikor Ön már visszavonta halálos ítéletét, még most is kénytelenek vagyunk megizenni önnel, hogy máskor interjú előtt némi ismereteket szerezzünk magának arról, amiről éppen nyilatkozni fog. Tehát köszönjük, de nem is vagyunk ilyen nagyigényűek. Nem kívánunk a „politikusk” uraktól lehetetlenséget. Nem kívánjuk, hogy a Déli sarkon pálmák viruljanak. Elég nekünk annyi is, amennyit a föld megterem minden melegítés nélkül. Csak annyi a kívánságunk mindössze, hogy jusson belőle mindenkinek. Csak ennyit akarunk. (M. H. I.)

TSANGKAISEK

kinai tábornok csodával határos módon menekült meg a haláltól. A hírhedt tábornok különvonatára ismeretlen tettesek bombát dobáltak. A merényletnek azonban nem Tsangkaisek, hanem a kíséretében lévő két hivatalka esett áldozatul.

— Szivenszurta haragosát a bálban. Szatmárról jelenti tudósítónk: A szatmármegyei Piskáros községben vasárnap este bál volt, amelyen összejártak a falu két egymással régóta ellenségeskedő legénye, Kardos László és Kosárka János. A két haragos találkozását az egész bál közönség végignézte, eleinte azonban csak szavaltatás volt közöttük, s így senki sem avatkozott közbe. A szavaltás azonban egyre mérgezőbb lett, míg aztán Kardos kést rántott s a körben álló bál közönség személtárára szivenszurta haragosát. Kosárka azonnal összeesett és meghalt. A gyilkos legényt letartóztatták.

A modern gyermeknevelés kézikönyve! Székely Béla a Te gyermeked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincsen buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés hibája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve tanít. Szülőknek, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvtárában.

— A Szászrégeni Magyar Polgári Dalkör félévzárados fennállásának alkalmából 1934. november hó 18-án jubileumi dalosünnepélyt rendez, melyre a dalkör barátait és minden érdeklődőt tisztelettel meghív és szeretettel elvár. A dalosünnepélyen közreműködnek: Beresztelki Ref. Dalkör, Felfalusi Ref. Dalkör, Gernyeszei Ref. Dalkör, Gyergyószentmiklósi Ipartestületi Dalegylet, Holtmarosi Ref. Dalkör, Kis-

fülpösi Ref. Dalkör, Kolozsvári „Törekvés” Dalegylet, Körtvélyfai Ref. Dalkör, Magyarói Ref. Dalkör, Marosvásárhelyi Iparos Ifjak Dalkara, Marosvásárhelyi Összmunkás Dalkör, Péterlaci Ref. Dalkör, Radnótfői Ref. Énekkar, Szászrégeni Musikkapelle, Szászrégeni Musikköreinek, Vajdaszentiványi Ref. Dalkör és a jubiláló Dalkör.

— A legmagasabb ember még mindig növekszik. A világ legmagasabb embere egy Mohamed Ghazi nevű fiatal egyiptomi köműves. Három évvel ezelőtt — akkor még nem egész két méter magas volt — leestett az építőállványról és fején megsebesült. Azóta állandóan nő és most már három méternél magasabb. Egyiptom legügyesebb orvosai sem tudják növekedését megállítani. A beteg oly gyenge, hogy állandóan fekiúdnia kell. Lakásának legnagyobb szobája csak 3,30 méter hosszú, úgyhogy nem sokára kórházba kell majd szállítani, mert kinövi otthonát.

— A gyergyói falvak lakossága is tömegesen rendez konverziós adósságait. Tudósítónk jelenti: A gyergyói községek konverziós adóssái is nagy tömegben kezdték rendezni adósságaikat.

— A kanadai ötös ikrek keresztelése. A Calmende melletti Dafee kórházban megható ünnepség játszódtott le. Most keresztelték meg a Dionne-család ötös ikreit, akik, mint ismeretes, öt hónappal ezelőtt születtek. A keresztelést azért halasztották mostanáig, mert az ikrek nagyon gyengék voltak, de azóta alaposan megerősödtek. A kíváncsiaknak egész tömege gyűlt össze a kórház körül, de a keresztelést csak a szülők és nagyszülők jelenlétében tartották meg. Az öt keresztapát és öt keresztanyját a kórház orvosai és ápolónői közül válogatták ki. A Dionne-ikrek most teljesen egészségesek. Fekete szemük vidáman csillog, arcuk rózsás. Az ikrek szülői rengeteg ajándékot kaptak a környék lakóitól.

(*) Arnold Hoellriegel Szent Ilona. A Napoleon irodalmi tömkelegéből illatos, üde virágként emelkedik ki a nagy osztrák író most megjelent romantikus regénye. A számozott császár és a szentilónai kisleány a hősei ennek a bájos történetnek. Amikor a játékos kisleányból nagyleány lesz, veszi észre, hogy fülleg szerelmes a világverő hőbe, akit mindenáron meg akar szöktetni, hogy oldalán, fehér lovon vágatasson előre a csaták tüzeiben, újabb diadaiokra. De késő már... a császár fiára gondol, mindig csak a kis szöke római királyra, akinek biztosítani akarja a francia császári trónt. Seholy sem domborodik ki ennyire plasztikusan a világtörténelem egyik legnagyobb hőszának valódi jelleme, mint a szentilónai miniatűr udvartartás tükörképében. A remek kiállítású könyv gyönyörű fehér papíron egész vászonkötésben 144 Lej. Kapható a Brassói Lapok könyvtárában. Károly királyu. 56—58.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS
A budapesti időjárás-jelentő intézet jelentése szerint változó felhőzet, keleten esőzések várhatók. A hőmérséklet egyelőre nem változik.

Letartóztatták Kun Andort, a „feketeszesz-bárót”

Kolozsvár, november 15.

Kun Andort, akinek a neve a különböző feketeszesz-ügyekből ismeretes, országos körözőlevél alapján Bukarestben letartóztatták és Kolozsvárra szállították, ahol az ügyésznek adták át. Kun Andor ugyanis következetesen távolmaradt a törvényszéki tárgyalásokról. A törvényszék vádtanácsa szerdán délelőtt megdöntött is: elrendelték ellene a 30 napos vizsgálati fogságot. Kun Andor fekete-szesz ügyében a legközelebbi tárgyalás december 10-én lesz, úgy, hogy addig vizsgálati fogságban marad.

Új rendelet törvény!

Bukarest, november 15.

Az uralkodó aláírta a közszolgálatok egységesítéséről szóló rendelet törvényt, mely a Hivatalos Lap kedd esti kiadásában már meg is jelent.

Az iskolákban délután is lesz tanítás

Bukarest, november 15.

A közoktatásiügyi minisztérium úgy intézkedett, hogy a fővárost kivéve, az iskolákban délelőtt és délután is lesz tanítás.

Nagyszabású razziák országszerte

Bukarest, november 15.

A keddi nap folyamán bizalmas értesítés érkezett az összes romániai városok rendőri igazgatóságaihoz és csendőrpáncsnokságaihoz, hogy

a szerdai nap folyamán a katonai hatóságokkal karöltve tartanak a városok teljes területére kiterjedő razziákat.

Hasonló értelmű rendelkezések érkeztek falvak csendőrállomásaira is, úgyhogy a szerdai nap folyamán

az ország egész területén folytak az igazoltatások.

A rendfenntartó hatóságok minden üzemi, vállalkozási személyzetet leigazoltatták, úgy, hogy az utcákon és közutakon közlekedő közönséget — éppen csak a magánlakásokban nem hatolnak be.

Brassóban a reggeli és délelőtti órákban mintegy négyszázötven igazoló pirokkal nem rendelkező egyént vettek őrizetbe, akiket személyazonosságuk megállapítása után illetékesi helyükre szállítanak. A razziát a rendőrség csendőrséggel karöltve végezte. A hatóság emberei körülvétték a várost és koncentrikusan közeledtek a város központja felé. A délutáni órákban a gyárak és üzemek járják végig az igazoltatásokat.

Brassó főügyésze, Radu Pasen a razziákra vonatkozólag azt a felvilágosítást adta, hogy azok célja a városokat az özőnlő kétes elemektől megtisztítani. Zamfir N., az államrendőrség főnöke szintén viszont a razzia célja felvilágosítás az üzemeket annak megállapítására, hogy ott a munkaügyi törvényeknek eleget tesznek-e a munkaadók és a munkások.

Az országos razziát Temesvárt kezdte a szerdára virradó éjszaka kezdődött meg és szerda délig folytatták. Leigazoltatták a vonatokat, a szekereket, villamosautókat utasait, kávéházak közönségét az utcák járókelőit. Összesen mintegy 700 egyént fogtak el, akiket a délutáni órák folyamán rostálnak ki. A temesvári rendőrigazgatóság szerint a nagy razziák egyetlen célja az idegenek ellenőrzése. Aradon a razziát végző katonai és lambiztonsági közegek házról-házra járnak, lakásonként igazoltatják le Arad városágát. Az egyik aradi vállalat tulajdonosát elvitték. A hatóságok végigjárják az összes vállalatokat, kávéházakat, üzemeket. Eddig ezer őrizetbe vett eszközök.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Közgazdasági Hírek

A bukaresti Industria Plusului báronyárgyár, amely jelenleg bérelt helyiségben dolgozik, saját gyártelep építését kezdte meg és tavasszal átköltözteti teljes berendezését. Ezzel egyidejűleg a gyár új gépek beállításával növelni fogja a termelési kapacitását is.

Az exportra szánt dió vasúti szállításánál a CFR hozzájárult, hogy a Csernovicban, Aradon, Nagyváradon, Szatmáron, Nagybanján és Jasiban működő standardizáló állomásokra irányított diószállítmányok a kedvezményes exportfuvardíjakat fizessék, míg a belföldi és exporttarifa közti fuvardíjkülönbözetet letétbe kell helyezni, amelyet az exportot igazoló okmányok bemutatása ellenében a feladó viszik. A CFR megengedi, hogy 100 kiló nem standardizált dió ellenében 90 kiló standardizált diót lehessen exportálni, viszont 100 kiló dióból 35 kiló bél exportálható.

Veszteségek után nem kell adót fizetni, — ezt az elvi jelentőségű határozatot hozta a központi adóügyi bizottság. Egy konkrét esetben a vállalat alapszabályait odamondott, hogy a kincstár helytelenül járt el, amikor nem engedte meg, hogy a véglegesen odavesztett követelésekből eredő károsodásokat le lehessen vonni az adó alá eső tiszta jövedelemből. Most már csak az van hátra, hogy a pénzügyminisztérium kiadja az ennek megfelelő körrendeletet a pénzügyi hatóságoknak.

A kereskedők konverziós joga tekintetében, egy konkrét ügyből kifolyólag, a bukaresti tábla kimondotta, hogy vita esetén tanúkkal is lehet igazolni, hogy a peresített követelés kereskedelmi jellegű-e, vagy sem. A tábla egy másik szekciója hasonló esetben nemrég ezzel ellenkező döntést hozott.

Adóbonokkal fizetik az 1931 évi gabona-prémiumokat. A pénzügyminisztérium megkezdte egy újabb sorozat adóbon kibocsátását, amelyekkel az 1931-ben exportált buza után járó mintegy 700 millió lejnyi prémiumokat fogják kifizetni.

A kolozsvári szabóiparosok mozgalmát indították egy szövetkezet létesítésére, amely közösen végezze a szabókellékek beszerzését tagjai számára.

A bukaresti „Mira” kauszkeipőgyár 2 millió 6 millió lejre emelte alapitókáját. Ugyanakkor a vállalat alapszabályait odamondott, hogy textilipari és kereskedelmi tevékenységgel is foglalkozhat. Tudvalevő ugyan, hogy a gyárnál egy-két nagyobb francia textilcég van érdekelve, amely igen kiterjedt romániai klentélával rendelkezik.

A belföldi cukorgyárak november végéig többnyire befejezik az új kampányt. Az idei cukortermelés pontos mennyiségét valószínűleg csak az év vége felé fogják ismerni.

Az aradi „Ariadne” kötszövőüzem ideiglenesen megkapta az iparpártolási kedvezményeket a vasúton szállított harisnyákra, szvetrekre és gnyjpusapkákra, amelyeket Temesvárra vasúti állomásairól küld szét a vevőinek.

A Banca Natională ismét megkezdte a kompenzációs célokra szolgált kiviteli engedélyek kiadását Csehszlovákiába, Németországba és az amerikai Egyesült Államokba. Azokról az engedélyekről van szó, amelyek érvényességét október elsejével megszüntették.

A gyárak forgalmi adójával kapcsolatban a pénzügyminisztérium október végén felhívta a pénzügyigazgatóságokat, hogy a körzetükbe tartozó iparvállalatoktól kérjék egy kérdőív kitöltését, amelyben azt kell feltüntetniük, hogy hány gépkü van, milyen a termelési kapacitása a gépeknek, mennyi hajtóerővel dolgoznak és egész sereg hasonló adatra kell válaszolniuk. Az első ilyen nyilvántartást november 10-ig kellett volna beszolgáltatni. A rendelet nagy konsternációt keltett az iparvállalatok körében, amelyek csak fölösleges munkát láttak a pénzügyminisztérium kíváncsiságában és miután maga Slăvescu miniszter is meggyőződött arról, hogy ezeknek a havonta elrendelt kérdőíveknek kincstári szempontból nincs gyakorlati hasznuk, az UGIR közbenjárására most visszavonta a sérelmes rendeletet, azzal, hogy a gyárak csak egyszer évente lesznek kötelesek ilyen kérdőívet kitölteni. Az első kérdőív benyújtása 1935 januárjában, vagy februárjában lesz esedékes.

A Ford-autók és alkatrészek autorizált képviselőjét Temesvár és környékére Németh Mór kolozsvári vállalkozó vette át, aki azelőtt Buick-autók importáival foglalkozott, majd rövid ideig a Citroen gyár kolozsvári képviselőjét vezette.

Előbb-utóbb nyersanyaghiányt és általános drágulást idéz elő az új devizagazdálkodás

Megindult a hajsz a az export-összeköttetések után

Temesvár, november 15.

Az új kiviteli-behozatali rendszer végrehajtási utasítása befutott Temesvárra s igazán nem keltett különös örömet. Itt közöljük egy helyi szakértő véleményét, aki az első benyomásokat a következőkben foglalta össze:

— Az új rendszerrel lényegében megszűnt a szabad külkereskedelem. Eddig az exportőr átadta devizáját a jegybanknak s nem volt több gondja rá. Igaz, hogy az új rendszer biztosít némi kedvezményeket az exportőröknek. Az importőrök helyzetét azonban csak nehezíti. A kontingentálás fennmarad, de még új költöztetések és formaszágok szaporítják az eddigieket. Be kell szerezni az importengedélyt valamelyik exportőrtől s azután kilincselni az engedélyért a jegybanknál és minisztériumnál. A gyakorlatban — ismerve a hivatalos apparátus nehézségét és a Nemzeti Bank nagy devizaszükségletét, nem látható pontosan előre, hogyan működik ez a mechanizmus. A valószínű, mondhatnánk, biztos következmény, az importcikkek mennyiségének csökkenése és az árak drágulása.

— Az új rendszernek nyilván megvolt az a tendenciája, hogy az exportőrök bizonyos kategóriáinak, az export egyrészt, azaz az importigazolásnyoknak felülrel való hasznosítása útján előnyöket biztosítson s így elvonja őket az úgynevezett „fekete devizapiacról”. Így akarja a Nemzeti Bank tényleges ellenőrzése alá csalogatni az összes devizákat.

— Ha a gépezet valóban úgy működne, ahogy papíron lefektették, talán meg is teremthetné az egyensúlyt a külkereskedelmi forgalomban. De ennek is, mint minden szépen kitervezett és elképzelte irányító beavatkozásnak, a magángazdaságban, megvan a maga baja. Még a legjobb szándék mellett is lehetetlen a gyakorlati kereskedelmi forgalom tempójával és néhány órán belüli elhatározást igénylő hullámszállásával lépést tartani egy állami szervnek, különösen, ha azt a Nemzeti Bank esetről-esetre való külön véleményezése is kondicionálja.

— Németországban is megvan ez a messzemenő állami irányítás a külkereskedelemben, az eredmény azonban még a németek ismert nagy szervező képessége, évtizedes tapasztalata s a szervezett kitűnő működése mellett is, — általános nyersanyaghiányhoz és a belföldi piac túlságos megterheléséhez, azaz dráguláshoz vezetett. Nagy kérdés, hogy nálunk, az ipari Németországgal ellentétben

Selyemgyáralapítási terv Kolozsváron. Textilkörökben elterjedt hírek szerint francia tőkecs bevonásával selyemgyár felállítását tervezik Kolozsváron. A franciák Romániában immobilizált lejköveteléseiket fektetnék be a tervezett vállalatba.

A Steaua Română petróleumtársaság budapesti leányvállalatát egyik bizománya feljelentette 200.000 pengős illetékhágasáért, amelyet azáltal követett el, hogy az alképviseleivel kötött szerződések után nem róttá le a bélyegilletéket.

A bukaresti Hermes-növényolajgyár két új cikk gyártására rendezkedett be. A vállalat most hozta ki az első ablakgitt-készítményeit, azonkívül megkezdte szappanok gyártását is.

A Buhuși textilművek lenvászon előállítására rendezked k be. Eredetileg a gyár még az idén akarta ezt a cikket kihozni, de az előrehaladott szezonra való tekintettel a termelés megkezdését tavaszra halasztotta. Hasonló tervvel foglalkozik a bukaresti „Beka” textilgyár is, amely állandóan bővíti az üzemét és újabb cikkek gyártására rendezkedik be.

A Hansa Română szállítási vállalat buka-

nyersanyagokat és félkész gyártmányokat exportáló ország lévén, szükséges és helyes-e az ilyen messzemenő beavatkozás.

— Néhány gyakorlati tünet máris mutatkozik: először is az átmeneti időben, míg a régi alapon lehet importkvótákat kapni (november 15-ig) eszeveszett hajsz indult meg minden importáló cég részéről a kvóták megszerzése iránt. Másodszor: az importőrök már most mindenféle hajszolják az exportlehetőségeket, az úgynevezett második kategóriájú árukban (tehát fán, petróleumon és terményen kívül), részint keresik annak az útját, hogy a végleges rezsim idején (november 15. után) igényléseik gyors lebonyolítást nyerjenek. Magyarán: keresik az összeköttetéseket az illetékes helyekhez. A kereslet az exportra alkalmas cikkek után fel fogja emelni a belföldi árakat s így végeredményben az exportké-

pesség rovására megy. Drágább árut természetesen nehezebb exportálni.

Különben a kormány egyes intézkedéseiből (például a napraforgómag bevásárlását is külön központi szervre bízta) arra lehet következtetni, hogy az irányított gazdálkodás elve a jövőben még fokozottabban érvényesülni fog.

Végeredményben: áremelkedések lesznek, az import mennyiségének csökkenése pedig valószínű. Továbbá: a csirájában is bonyolult új rendszer állandó érintkezést tesz szükségessé az illetékes hivatalos körökkel s előrelátható a jelentős szerepe azoknak az alakulatoknak, amelyek az ilyen, ezelőtt a kompenzáció útján lebonyolódó üzletekben megfelelő szervezettel és gyakorlattal rendelkeznek.

— Egyelőre ezt az egészen enyhe kritikát váltja ki belőlünk az új rendszer.

k. g.

Harc a rézgálic-fronton

Solex, Phönix, Marasesti és a többiek

Bukarest, november 15.

Egyik közelmúlt számunkban részletesen foglalkoztunk a rohamosan fejlődő romániai vegyiparban mutatkozó helyzettel és rámutattunk arra, hogy különböző érdekcsoportok összeapása van küszöbön, elsősorban az ényvgyárak frontján. Ezuttal a vegyi ipar másik fontos ágában folynak előkészületek komoly erőmérkőzésre, még pedig a rézgálicgyárak között, ha az év végéig nem sikerül megegyezésre jutniok az érdekelteknek, amire különben nem sok a kilátás.

A romániai rézgálicgyárak egészen az év elejéig csak az angol eredetű árukkal állottak harcban, míg belföldön mindössze egy-két kisebb üzem működött a kartellben dolgozó két nagy gyár árnyékában. A piacot a zalanai állami kénsvagyár és a nagybányai „Phönix” vegyi gyár uralták. Temesváron is készítették rézgálicot, azonkívül a bukaresti „Solex” cinkweissgyár, illetve a Neumann et Bustin fémkereskedelmi cég is hozott forgalomba kevés rézgálicot, amelyet saját nyersanyagból a zalanai állami kénsvagyárban dolgoztatott fel. Ez a verseny már érzékenyebben érintette különösen a „Phönix” gyárat, amely most azzal fizet vissza, hogy cinkweissgyárat helyezett üzembe és árharcot kezdett a „Solex” ellen. Mindamellett a két kisebb, kartel-

len kívüli gyár működése nem zavarta a piacot, mert a fokozott kereslet mellett a belföldi rézgálic mindig elfogyott, sőt nem is fedezte a teljes szükségletet és így az árak és az eladási feltételek nem szenvedtek változást.

Most azonban megváltozott a helyzet. Az év közepén elkészült a „Marasesti” vegyészeti üzem új rézgálicgyára, amelyet már az Aussigi Vegyüzem finanszírozásával épített. Az új gyár megjelenése a piacon nem okozott ugyan pillanatnyi változást, mert az idén még nem tudott sok árut kihozni, de már a következő szezonban komolyan számolni kell vele. Ugyancsak elkészült a bukaresti Goldenberg Testvérek rézárugyárának a rézgálicüzeme is, amely a tavasszal megkezdte a termelést. Ez a cég eddig eladta a gyártásból eredő hulladékot, amelyet ezentul saját maga akar feldolgozni. A két új gyár kapacitása akkora, hogy most már termelési fölösleggel kell számolni a belföldi rézgálicgyártás terén, ami elkerülhetetlenné teszi a kartellizált és kartellenküli gyárak harcát. Tekintettel arra, hogy a régi és új gyárak között eddig semmiféle megegyezés nincsen, sőt még tárgyalási kísérletek sem történtek, majdnem biztosnak látszik, hogy az új kampány a harc jegyében fog megindulni.

resti igazgatója, Hans Bauer, kilépett a cég szolgálatából és „Intrans” név alatt egymillió lej alapítókével saját nemzetközi szállítmányozási vállalatot alapított.

A vasúton továbbított élőállatszallítmányokra új fuvardíjakat állapított meg a CFR igazgatósága. Ezeket a fuvardíjakat, ha a szállítás teljes vagonokban történik, a 323 sz. speciáltarifa díjtételei alapján számítja fel a vasut úgy a belföldi, mint exportviszonylatban. Ha a marhakocsikat személyvonattal továbbítják, akkor a belföldi forgalomban a 323 speciáltarifa 50 százalékkal emelet díjtételeit kell utánuk fizetni, míg ha a szállítmány külföldre megy, akkor csak 20 százalékkal emelt díjtételek fizetendők.

Az Egeresi Köszénbánya rt., amely tudvalevőleg a Manoiulescu-család tulajdonába jutott, hosszabb idő óta tárgyal az Ipari Hitelintézettel, hogy az ennél fennálló mintegy 14 millió lejnyi adósságát a vállalatnak a vasutól járó összegekkel kompenzálhassa. Hir szerint az elvi megegyezés létre is jött, olyan értelemben, hogy a Creditul Industrial

elfogadja fizetésül azt a 3—4 millió lejti, amely a CFR-től még jár a vállalatnak régebbi szénzállításokért, míg az adósság fennmaradó részét az Egeresi Köszénbánya rt. 15 év alatt fizetni vissz.

Az új kiviteli és behozatali rendszerrel kapcsolatban Manoiulescu-Strunga miniszter azt tervezi, hogy szakmai csoportok szerint szindikátusokba tömöríti úgy az exportőröket, mint az importőröket. A miniszter azt hiszi, hogy ezen az uton hamarabb lehet a kiviteli és behozatali szabályozását megvalósítani, mert az egyéni tárgyalások helyett mindenkor érdekcsoportok kötnének megállapodást egymással. Ez a terv különben már régebben is felmerült, amikor a kontingentálási rendszer bevezetésekor az UGIR tett ebben az irányban számos kezdeményező lépést, de minden eredmény nélkül.

Új teherpályaudvart épít a vasút Kolozsváron és erre a célra a javítóintézet környékén levő volt Hirsch Ödön-féle telekkomplexumot szemelték ki, amelynek egyrésze köztisztviselők részére más régebben parcellázva van.

Körséta az »Erdővidéken«

Az erdővidéki gidres-gödrös utakon való viszontagságos és „megrázkodtató” utazás után első állomásként Nagyajtán kötöttünk ki

Nagyajta az „Erdővidék” legforgalmasabb községei közé tartozik. Mintegy 1600 lakosa van. Lakosai túlnyomó részben székelyek, akik kizárólag földműveléssel foglalkoznak. Itt van a járásbíróház, amelynek hatáskörébe 10 község tartozik. Nagyajtán mindössze két ügyvéd áll a pereskedő nép rendelkezésére. Figyelemreméltó jelenség, hogy a nagyajtai nép általában igen művelt. Vallásra nézve túlnyomó részben unitáriusok, akik a lakosságnak mintegy 60 százalékát teszik ki. Nagyajtának van állami elemi iskolája 102 és unitárius elemi iskolája 106 növendékkel. A névelmezés során csak két tanuló vittek át az állami iskolába.

Nagyajta művész-nevezetessége

Erdővidék nagyon sok neves embert adott a magyar életnek. Nem egy közülük országos hírnév volt.

De vannak jelenleg is „nagyjai”, akik talán nem is lesznek soha híres-neves emberek, de csendes és kitartó munkájuk révén már is „nagyok!”

Nagyajtán él Gyulai Ferencz gyógyszerész, festőművész. A természet embere, aki minden percét a természetnek szenteli. Gyulai Ferencz a művészvilágnak ismert alakja. Minden szabad idejét műtermében tölti. Több kiállításon vett részt s alkotásaiból miniszterek is vásároltak.

Érdekes, hogy Gyulai Ferencz igen sokat dolgozik a társadalmi élet fejlesztésén is és lelkes híve a sportnak. Ünneplő, közszeretnek örvendő ember. Református egyházkerületi képviselő.

Nagyajta közművelődési élete

Nagyajtán több kulturális intézmény van. Éppen ez az oka, hogy egyik sem tud teljesen kifejlődni. Pedig Nagyajtán közös munkával és egyesült erővel igen szép eredményeket lehetne elérni társadalmi és kultúrterén.

Szépen dolgozik a „Dávid Ferencz” Egyesület, valamint az unitárius nőszövetség Tar Gézáé vezetésével. Főfeladata a szegények istápolása.

Nagyajtának egyik legszebb intézménye a Magyar Dalárda. Gazdag Miklós igazgató viseli gondját és irányítja. Neki köszönhető, hogy a dalárda országos versenyeken is igen szép eredményekkel szerepelt. Legutóbb a sepsiszentgyörgyi kerületi versenyen ezüst-szerleget kapott. Igen tevékeny és fáradhatatlan ember Gazdag Miklós, kitartó és rendíthetetlen szorgalommal, nagy odaadással dolgozik egyesületének érdekében. A 40 tagú dalárdának elnöke és karnagya egyben.

Van Nagyajtán kaszinó is szép könyvtárral, ahol kellemes és kedves szórakozást talál az olvasni vágyó közönség.

Nagyajtai nevezetesség ez is. Régóta áldatlan küzdelem folyik D. Jecu vezetőjárásbíró és Bunus Joan gör. kel. lelkész között. A támadó fél a pap, a védekező a bíró. Később megfordítva. A végén a győztes a bíró, vesztes a pap és ennek csatlósai.

Bunus Joan, aki összeférhetlenségéről ismert az egész környéken és akinek különös rossz tulajdonsága a jelentgetés, gondolt egy nagyot és merészt és a vezetőjárásbíró ellen, kezdett adatokat gyűjteni. Nonnan-honnan nem, előkapart egy feljelentést „anyagot” feljelentésében csalással, sikkasztással, zsarolással s még néhány hasonló bűnnel vádolja a különben köztisztviselőnek örvendő vezetőbíró. Hogy feljelentése hatásosabb legyen, megnyerte magának Vişa Dumitru jegyzőt és Pop Áron bíró, akikkel a feljelentést aláírta. Az eredmény nem maradt el. Bíróházi inspektor szállott ki Nagyajtára az ügyet kivizsgálni. Megtörtént ez is de nem a feljelentők várákozása szerint. Az inspektor a vádak alapjaitalanoknak találta. A bíróságnál mindent a legnagyobb rendben talált s megállapította, hogy az öreg bíró működését

semmi néven nevezendő törvénytelenység, vagy szabálytalanság nem terheli.

A pap mélyen belezúgott a bíró becsületébe, viszont a bíró sem hagyta magát. A vizsgálat befejezése után azonnal feljelentést tett rágalmozói ellen, kérve szigorú megbüntetésüket.

A feljelentés természeténél fogva, a sepsiszentgyörgyi törvényszékhez került. A tárgyalások során a bíróság beigazolta, találta a pap és társai ellen felhozott vádakokat s a bíró rágalmozóit, Bunus Joan gör. kel. lelkész, Vişa Dumitru községi jegyzőt és Pop Áron községi bírókat egyenként 10—10 napi elzárásra és 5—5 ezer lej pénzbüntetésre ítélte. Az elítéltek természetesen felebbezést jelentettek be.

A felebbezési tárgyalást december 12-re tűzték ki. Erdővidék közönsége érthető érdeklődéssel várja a további fejleményeket.

Nincs még nagy baj Köpecen

A község közepén sinpár halad végig. Két felől az uton keresztül kifeszített két hatalmas tábla „Vigyázzni a ponatra” felirással jelzi, hogy itt valaha még vonatok jártak. Akkor, amikor még a hatalmas kiterjedésű kőszénbánya üzemben volt. Ma már minden csendes. A köpeczi szorgalmas székelyek a mezei munkával töltik napjaikat. A kereskedelem teljesen megcsappant s türelmesen várják a jobb időket, ha még a bányát üzembe helyezik. Állítólag erre is sor kerül egyszer.

Köpeczen, e csendes kis falucskában a kultúrura is sokat adnak. Több kulturális intézménye van, melyek közül legmég több a megemlékezés a „Köpeczi Magyar Dalárda”. E, mintegy 40 tagból álló egyesület igen szép és dícséretes munkát végez. Elnöke Bocz József ref. lelkész, karnagya Benedek Árpád tanító, aki fáradhatatlan energiával dolgozik a kedves egyesület felvirágoztatásán. Többször szerepeltek nyilvánosan is, dícséretreméltó eredménnyel.

Az Erdővidéki közkörház

Erdővidék egyik legszebb intézménye a közkörház Baróton. Évtizedek óta áll fenn s ma már a legmodernebb berendezéssel bír. A kórház érdekében fáradhatatlan, önfeláldozó munkát végzett dr. Kádai István kórházi főorvos. Neki tudható be, hogy Erdővidék máma hatalmas, tiszta és szépen berendezett kórházzal rendelkezik. A mintegy 80 beteg befogadására berendezett kórházban a legmegfelelőbb kiszolgálásban részesülnek a betegek egy a kórházi főorvos, mint az ápolószemélyzet részéről. Az erdővidéki kórház hatalmas épülete egyik legbüszkébb és leghumánusabb intézménye Erdővidéknek: A kórház alapjait néhai Móri Lajos volt jegyző tette le.

„Mozi bácsi”

Van-e Erdővidéken ember, aki e nevet nem ismerné. Mindenki csak úgy hívja: „Mózi bácsi”. Vendéglője van Baróton Ezenkioul arról nevezetes Mózi bácsi, hogy 10 élő gyermeke van, akikre igen büszke. Nagy gondok közepette él, de azért mindig vidám, a mostoha sorssal meg van elégedve. Csak akkor szomorkodik el, amikor az adóról beszélnek. A szegény emberek különösen tisztelik Mózi bácsit, mert a nagy családja ellenére is mindig segíti őket.

Még arról is nevezetes Mózi bácsi, hogy legkedvesebb olvasmánya „Ábel Amerikában”. Ha megtörténik, hogy éjjel 3 órakor kerül haza, akkor is legelső dolga „Ábelből olvasni valamit”, mert addig nem tud elaludni.

Erdővidéken mindenki szereti és tiszteli.

Imni kell arról,

— hogy az erdővidéki református Egyházközségben súlyos zavarok vannak, amiből kifolyólag a legfelsőbb egyházi bíróság három vezetőegyhéniség ellen vizsgálatot indított.

★

— hogy Erdővidéken az adóbehajtás a legkegyetlenebb módon folyik s az adóvégrehajtók igen sok törvénytelen dolgot követnek el. Ma-holnap a székelyek utolsó párnáit is elcipelik.

★

— hogy Baróton utunkára a hatvan éven felüli vénembereket is csendőrkkel kísértetik ki.

★

— hogy Baróton a lakosság roppant el van keseredve, mivel a már egyszer megfizetett utadót 8—10 évre visszamenőleg is minden előzetes felszólítás nélkül a legnagyobb szigorral hajtják be.

★

— hogy Erdővidéken is megkezdették a magyar nemzetiségű postatisztviselők menesztését. Így a nagybacsi postamesternőt is rendelkezési állományba helyezték s valószínűleg a nagyajtai is menesztetni fogják.

Barótot is „elnévelemezte” egy inspektor

A székelyföldi elemi iskolákat egy tanügyi inspektor látogatja. Körutja alkalmával megvizsgálta a baróti róm. kat. elemi iskolát is. Legelőször is az iskolaépület homlokzatain lévő kétnyelvű felíráson botránkozott meg. Miért magyarul is? Ezután az iskola folyosóján kifüggesztett táblákat szedette le, mert csak magyarul írták a gyermekeket: „Csendesen viselkedjétek”. A honmentő inspektor ur mindenbe belekötött, még a kákán is csómot keresett. A névelmezésre került a sor s az iskola igazgatójával erőszakkal el akarta hitetni, hogy a tanítványok legnagyobb része román eredetű. Így például Gál, Bogdán, stb.

Hogy ezt behizonyítsa az utcán sétált az igazgatóval és sétaközben több járókelő után érdeklődött. Utjába éppen egy Bogdán nevezetű ember akadt s mindjárt meg is állította:

— Milyen nemzetiségű maga?

— A megállított Bogdán ezt felelte:

— Eu sunt ungur. (Magyar vagyok).

Hiába erőlködött az inspektor ur, nem tudta meggyőzni Bogdánt, hogy nem magyar, hanem román. Bogdán mégis csak magyar maradt. Az így felsült honmentő inspektor aztán a cégtáblákat vette rendre és kezdte elemezni s csodálatos módon mindenkit „románná elemezte”.

Ezek után milyen következményei lesznek vajjon a vizsgálatnak?

Nehéz ide eljutni

Minden lelkiismeretfurdalás nélkül elmondható, hogy sehol az országban nincsenek úgy elhanyagolva az utak, mint Erdővidéken. Pedig ez a vidék a székelyföldnek egyik legforgalmasabb helye. A kavics az utak szélén már hónapok óta hever, elterítéséről azonban az „illetékesek” nem gondoskodnak.

Az utadót viszont kegyetlenül szedik, tűzzel-vassal hajítják be a lakosságon. Mire fordítják a behajtott pénzt? Hogy mire nem fordítják, arról mindennél világosabban és éreztetőbben beszélnek az erdővidéki utak hepehupái.

Ne hanyagoljuk el a hidakat sem, eléggé elhanyagolják őket ugyanis. Az átjárás szinte életveszélyes rajtuk. Nehezebb járművekkel ne is próbálkozzatok az Erdővidéken. Valamelyik patakban, vagy árokban köthettek ki. Valami ezért ezen a téren is indul. Meg kell említenünk a baróti jegyzőt, Chişiu Jánost, aki a Barót községhez tartozó utszakaszok javítási munkálatait elindította. Bár követnék

példáját többi kartársai is. Akkor talán meg lehetne közelíteni az Erdővidéket. Így határozottan életveszélyes.

Erdővidéki arcképcsarnok

Dr. Fábán László ügyvéd, volt háromszéki megyei szenátor. Jelenleg visszavonultan él a politikai élettől. Az „Erdővidéki Hírlap” főszerkesztője. A baróti kaszinó elnöke és több intézmény vezetőmbere.

Zathurecky Kálmán nagyajtai földbirtokos, a nagyajtai Magyar Párt tagozati elnöke.

Dr. Győrbíró Mihály körorvos, a kat. népszövetség elnöke. Az egyesület keretében sok hasznos előadást tartott.

Szekeres Elek és Dánér István a híres baróti turógyár tulajdonosai és vezetői. Gyártmányaik az egész országban igen jó hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Deák József nyugalmazott utbíró. A 70 éves ember nem tudta tovább nézni az elhanyagolt utakat s ingyenes szolgáltatásra jelentkezett. Nagyon tevékeny ember, amit legjobban bizonyít az utak rendbehozása. Kora reggeltől késő estig az utaknál látható.

Ilyés Imre kereskedő. A szegények és árva gyámlátója. Jó székely embernek ismeri mindenki. Sokat áldoz nemes célokra.

A bodosi földgáz

Bibarcfalva és Nagybaczon között, jó messze az országúttól rejtőzik a lankás dombok között Bodos község. Olyan csendes, eldugott kis falu ez a Bodos, hogy Erdővidék szűkebb határain túl többen nem is tudnak róla, csak éppen annyit, amennyit egy kis humoros melléklézés szólasmondás elárul. Ez pedig így hangzik: „Rendben van, mint a bodosi lakodalom”.

Pedig Bodosra, ott az Isten háta mögött, érdemes volna felfigyelni. Különösen azoknak, akik pénzügyi és nemzetgazdasági tényezők ebben az országban. Mert Bodost csak éppen egy kis szerencse választja el attól, hogy híres nemcsak Romániát járja be, de méltó arra is, hogy tul az ország határain is érdeklődést ébresszen.

Ha nem székely falu volna, ha nem esnék olyan messze, 20—25 kilométernyire a legközelebbi vasutállomástól, akkor ma Bodos a székelyföldi gazdasági életnek talán élettől látottató gőcönpontja lehetne.

Mert nincs kevesebbről szó: Bodos határában földgáz találtak!

Evekkel ezelőtt történt a nevezetes felfedezés. A bodosi székelyek eredetileg borvizkutat akartak fúrni s addig-addig keresték a borvizet, amíg a föld mélyéből gázoszlop tört elő s amikor égő gyufával közeledtek feléje, lánglobbant és égett, mint valami természetből adott fáklya.

Azóta évek teltek el és a bodosi földgáz most is csak hiába szívárogoz fel a föld mélységeiből a csipős székely ájjerbe. Nincs, aki törődjék vele, nincs, aki ennek a roppant nagy horderejű véletlen felfedezésnek jelentőségét átiassa, kiaknázza, vagy legalább is lépéseket tegyen annak érdekében.

Nagy Béla, a község fiatal református papja, akit a földgázforrás felfedezésének érdeme teljes mértékben megillet, megtett mindent, amit szerény anyagi eszközeivel megtehetett az ügy érdekében. De felfedezésének addig még nem volt meg az a visszhangja, amelyet megérdemelt volna. A bodosi földgázról, erről az ingyen adott természeti nagy erőforrásról senki sem akar tudomást szerezni az arra illetékes tényezők közül.

Igy aztán egy újabb természeti kincs megveszendőbe, hatalmas fejlődési lehetőségek maradnak kiaknázatlanul és Bodos és vele együtt az egész Erdővidék marad továbbra is olyan szegénynek, olyan reménytelennek, mint amilyen az utolsó évtized tette.

Bodos határában szép lassan szívárogoz a milliók nagyszerű igérete. A kutya sem törődik vele. A közöny és a nemtörődömség tengereiben nemsokára ez a pazar természeti ajándék is rendben lesz. Mint a bodosi lakodalom...

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket
kérjük közvetlenül dr. Tanódy Endre
Bukarest, Str. Nifon 25 címre
küldeni

Időközi kamat. Az Ön számítása a helyes. 1934. április 7-től november 15-ig nem számíthat a hitelező külön kamatot, mert a törlesztési táblázat úgy van összeállítva, hogy az 34 félév alatt való törlesztésnél magában foglalja a tőkét és a 3 százalékos kamatot.

Klermann Bernát, I. G. Duca. Konverzióra Ön jogosult, mert a házat megvette és így konverziós szempontból Ön a tulajdonos 1929. óta. Nem érinti az Ön jogait, hogy az adót Ön helyett más fizette, miként a sógora írja. Több előző válaszból láthatta, hogy a kert után fizetett földadó — az én véleményem szerint — nem jogosít falusi konverzióra, csak városira. Azonban van ellenkező nézet is és míg felsőbb bírósági döntés nincsen, addig nem lehet tudni, hogy melyik álláspont helyes. Ha ragaszkodik a falusi konverzióhoz, akkor perelnie kell.

Temesi gazda. Az Ön álláspontja helyes. A törvény 43. szakaszában foglalt kifejezés „ca-sital inital” csak azt jelenti, hogy a visszatartott adós a tőketartozás után fizet csak 1 százalékos kamatot, de nem tartozik a kamatokkal felszaporodott tartozás után is az 1 százalékos kamatot fizetni. Arról szó sem lehet, hogy mikor törlesztés folytán ez a tőketartozás lepadt, akkor az adós az „eredeti tőketartozás” után tartozna kamatot fizetni. Ilyenkor a kamat csak a lepadt tőketartozás után jár.

Városi iparos. Ön nem élvezhet konverziót, éppen mert városi iparos. Hogy emellett földje van, föld- és házadót fizet, az nem változtat a helyzeten, mert az „iparosok tartozásai” ki vannak véve a törvény kedvezményei alól és csupán a falusi iparosok nem esnek ezen kivétel alá. Kezesei azonban falusi konverziót élveznek.

Egy cristuri adós. Konverzió alá esik és november 15-én fizetnie kell a felére leszállított tartozás után 2,5 százalékos, úgy, amint ez a törvényben meg van írva és számos előző üzenetben bővebb magyarázatot kapott. Ez arra az esetre áll, ha a kert után fizetett adó alapján elismerik falusi konverzióra, különben a városi konverzió szabályai szerint kell fizetnie. Ebben az esetben a tartozás 20 százalékkal csökken és husz félév alatti egyenlő részletben kell megfizetni, 6 százalékos kamattal.

Buzogány M., cséglőgépez. Falusi konverzióra jogosult. Nincsen más teendője, csak november 15-én kell fizetnie, amint több előző üzenetben olvashatta.

Balázs, Szentgyörgy. Adósa nem jogosult konverzióra, a megkötött egység szerint tartozik fizetni. Hogy konverziós bejelentéssel élt, az nem akadály a pernek. Ön ezt a pert azonnal megindíthatja és ő a per során vitathatja a konverziót és azt együtt bírálják el magának a követelésnek a sorsával.

Egy régi előfizető. Ha kamatvitája van a hitelezővel, úgy Önnek az Ön számítása szerinti kamatot kell fizetni, ha nem fogadják el, a pénzügyigazgatóságnál deponálni és a különbözet perre megy. Kívánsága szerint a B. L. egyik legközelebbi számában — még e héten — közlöm a különböző időpontokban fennállott törvényes kamatmaximumot. Előző üzenetekből láthatta, hogy azok a kamatok, amelyek folyószámlaterheléssel lettek csak kiegyenlítve, mint kifizetetlen kamatok bírálandók el és ezeket most is lehet revideálni. A végrehajtási utasítás 3. szakaszának 3. bekezdése azokra a fizetésekre vonatkozik, amelyeket az adós 1931. december 18. előtt teljesített és amelyeknél nem volt kimondva, hogy milyen célra történik a fizetés. Ezeket a fizetést megelőző utolsó zárlatot követő periódusra járó kamatokra kell számítani, az esetleges többletet pedig ennek a legutolsó zárlatnak — az egyenlegére.

Mara, 1. Az egységet kötött adós nem hivatalosan a jelenlegi törvényre. Végrehajtható a hozott bírói határozat alapján. **2.** A kereskedők tartozásai nem esnek konverzió alá. Ha azonban az Ön adósa „falusi kereskedő”, vagyis detailsban árul falusiaknak és más üzletei nincsenek, akkor konverzió alá esik. Önnek kell tudni elbírálnia, hogy ebben a tekintetben ott a helyzet miképpen áll. **3.** Ugyanaz áll az iparosadósra is. Hogy a kölcsönt ő mire használta fel, az közömbös. **4.** Ugyanaz a válasz, mint az előbbi kérdésre. **5.** Ha a házasságok egyike kért csak konverziót, úgy csak ő részesül benne. Szó lehet arról, hogy az a fél, aki nem kért konverziót, a másiknak nem adósta, hanem keze. Ebben az esetben akkor is kiterjed rá a konverzió, ha külön nem kérte. A bíróságok eddigi gyakorlata szerint földadósnak azt tekintik, aki felvette a pénzt és erről nyugtát adott.

B. R. Ha mint városi adós, november 15-én nem fizet, nem veszti el a konverziós jogát.

Az Ön saját érdeke

huzdija, hogy meglakartott pénzét **Országfejlesztési kölcsönkötvényekbe** fektesse.

A jegyzett összeg biztos és folytatólagos főbb mint 5% jövedelmet hoz évente.

A jövedelem **7 százalékra** emelkedik az összes jelenlegi és jövőbeli adók mentesítése által.

A huzásokon kihuzott kötvény az első években **880 lei** helyett, tulajdonosának **1200 leit** hoz. Az első visszafizetés egy tekintélyes kamatozást képez, mely egészen **40 százalékig** emelkedik.

Egy **4 milliárd leies** jegyzés esetén, a negyedéves huzások alkalmával, évenként, **40 éven** át kifizetnek: **4 nyere-ményt a 3.000.000 lei, 8 nyere-ményt a 1 millió leit; 16 nyere-ményt a 500.000 lei (ötszázezer); 16 nyere-ményt a 250.000 lei (kétfőszázötvenezer); 184 nyere-ményt a 100.000 lei (egyszázezer)**

Jó kamatot, mentesítést minden adó alól, igen előnyös törlesztést, óriási nyere-ményeket — biztosít minden aláírónak.

Az országfejlesztési kölcsön

nemcsak elemi kötelessége a jó hazafinak, hanem saját érdeke is utasítja arra, hogy **jegyessen a kölcsönből.**

A hitelező perelheti az esedékes részletet. Abból, hogy hitelezői konverziós bejelentésre nem válaszoltak, nem következtethet arra, hogy jogosultságát elismerték. Ezt a jogosultságot Önnek — ha hitelezői kívánják — igazolni kell.

041.700 sz. előfizető. M. Gy. Miután egyessé-

get kötött, köteles annak értelmében fizetni a hátralékos részletet is.

Kereskedő, Turda. Városi iparosok nem esnek konverzió alá, de a falusiak igen. A konverzió kiterjed árutartozásaikra is. Ha földjük is van, akkor falusi, ha csak lakóházuk, akkor városi konverzióba esnek.

SPORT

Labdarugás

A „SZÖGESDRÓT RENDELET”

a következőket mondja pontosabban:

„A nemzeti bajnokság bizottsága elrendeli, hogy az egyre ismétlődő botrányok elkerülésére az Universitatea, Romania, Crisana, NAC, AMTF, Gloria és Kinizsi egyesületek kötelesek 1935 február 15-ig pályájukat szöges drót kerítéssel körülvenni. Amennyiben eddig az időpontig nem tesznek eleget a rendelkezésnek, saját pályájukon lejátszott mérkőzéseiket elveszítettnek számítják.”

PÉLDÁTLAN ÉRDEKLŐDÉS

nyilvánul meg Londonban az angol-olasz mérkőzés iránt. Az összes jegyek elkelték elővételben. Hatalmas árakat ígérnek egy-egy jegyért. Nyilvánosságra került, hogy az olasz csapat tagjai győzelem esetén 300 ezer lejt kapnak fejé-
ként. Ebből látszik, hogy az olaszok milyen nagy súlyt helyeznek a győzelemre. Ugyanakkor az angol csapat játékosai csak ezerszáz lejtnek megfelelő győzelmi prémiumot kapnak.

Sepi II. mégis a Vénusba megy, azonnal igazolható, mert katonai szolgálatára Bukarestbe vonult be. A két egyesület meg is egyezett már az átadásra vonatkozólag.

BIKA A KAPUBAN. Humoros eset zavarla meg az ausztráliai Sidneyben két csapat mérkőzését. A szomszédos rélről jól kifejlett bika tévedt a pályára. A pályán vadul száguldani kezdett, majd egyenesen nekirohant a kapusnak, mert az — piros trikót viselt. A kétsegleesett kapus rémületében a kapu tetejére mászott fel, a bika meg berohant a kapuba. A nézők hangos örömrivalgással köszöntötték a szokatlan „gólt”. Közben előke-

ült a pástor és nagy nehézségek árán megfékezték a világ legelsodróbb erejű „csatárát”. És a szerencsétlen kapus is leszállhatott a kényszerű magasságról.

Visszaerősödik a brassói vasutas csapat, az ACFR, mert két Bukarestbe távozott játékos tér vissza. Székely a Macabiból és Ströck III. aki a bukaresti CFR-ben játszott.

700 EGYESÜLET ÉS 80 EZER JÁTEKOS van Jugoszláviában a jugoszláv testnevelési minisztérium kimutatása szerint. Ez a statisztika bizonyítja annak, hogy milyen óriási léptekkel fejlődik a futballsport Jugoszláviában.

Ökölvívás

Budapesti Vasutasok—Lett válogatott
8:4.

Budapesti Vasutasok—Makk-bi Varsó
6:6.

Turistaság

A turista mentőszolgálat

(4)

A megtörtént baleset első hírére adhatja 1) a sérült a vészjelzés útján, 2) a kísérője, vagy a baleset szemtanúja, 3) hozzátartozói, vagy ismerősei. Ez utóbbiak legtöbbször csak valakinek az eltűnését jelentik. Ilyen esetben csak akkor vonul ki a mentőexpedíció, ha az eltűnt valószínű számítás szerint még életben van, ha a bejelentő az eltűnés helyét megközelítőleg megadhatja és ha a költségek megtérítését vállalja.

Nagyon fontos a gyors, megbízható, kimerítő és világos balesetbejelentés, sokszor ettől függ a keresett ember élete. A turista-

egyesületeknek nálunk is mindent el kell követniük, hogy a nemzetközileg megállapított turista vészjelzés mennél szélesebb körben ismert legyen. Ha nem ismerjük fel a jelzést, vagy nem ügyelünk rá, a bajban levő egyén segítség nélkül el is pusztulhat. Minden turistának kötelessége, ha a vészjelet látja, vagy hallja, a baleset helyét, idejét, körülményeit a legközelebbi bejelentő állomásom jelenteni, kötelessége előzőleg, ha módjában van, első segélyt nyújtani és szolgálatait felajánlani.

Az ilyen bejelentés alapján a mentőexpedíció vezetője segélycsapatát összehívja, mely egy órán belül az előre megállapított helyen összegyűl. A vezető, kinek minden tag fel-tétlen engedelmséggel tartozik, felvilágosítja a körülményekről és a teendőkről a tagokat, meghatározza a szükséges mentőeszközöket, az utirányt, összeköttetést keres a legközelebbi lakott hely orvosával, csendőrségével, mozgosítja esetleg más turistaegyesületek mentőcsapatát is stb.

A terep felkutatása a körülményektől függ. A vezető a szembejövő turistákat, erdőöröket, favágókat felkérheti csatlakozásra, ez utóbbiaknak napi díjjal megtérítést ígérve, utközben többször adja a vészjelet (válasz-jell), többször ad pihenőt csapatának, gondoskodik ellátásukról, hogy emberei idő előtt ki ne merüljenek. A baleset színhelyén ugyanis sokszor megfeszített munkára és erős idegekre van szükség, ott pihenőre, étkezésre aligha jut idő. Vízről is kell utközben gondoskodnia, melyre a sérültnek felüdítés, lemosás céljából szüksége lehet.

Ha a mentőcsapat megtalálja a sérültet s az még életben van, következnek az első segélynyújtás, melynek tartama alatt semmiféle kérdészködésnek, vagy szemrehányásnak helye nincsen. Ha a megtalált egyén már nem él, a hulla megérintése, különösen nyáron kerülendő. Burkoljuk sátorlapokkal, vagy takarókba s úgy szállítsuk el.

A baleset színhelyére való megérkezés után a csapat egyik nélkülözhető tagja jelentéssel visszaküldendő a mentőállomásnak, melynek vezetője a hozzátartozókat és a sajtót belátása szerint értesíti.

Az első segélynyújtás után a vezető nyugodtan átgondolja és megbeszéli csapatával a további teendőket, elsősorban a leszállítás módjait. Sokszor kell a sérültet még egy utszakaszon felfelé vinni, hogy a leszállításra alkalmasabb járható utat megtaláljuk.

Dr. F.

Nézzé meg a fényképét. Ugy néz ki, mint egy 60 éves felüli nő? Az ember nem akarja elhinni — de így van. Habár nagymama, mégis élvezi a fiatalság örömeit. Saját szavaival írja: „Pár hónappal ezelőtt bőröm ránkos volt és arcom egyes helyeken beesett. 80 évesnek néztem ki. Egy barátom tanácsolta, hogy Tokalon Crème „Biocel“ bőrtápszerét használjak, amit meg is tettem. A hatás csodálatos volt. Minden ráncom eltűnt, bőröm szilárd és szép lett, mint egy fiatal leányé. Fényképem mutatja, hogy milyen csodálatos változáson mentem keresztül.”

A tudomány bebizonyította, hogy a ráncozat és az arcizmok feszítő erejének gyengülését a „Biocel“-nek a bőrből való eltűnése okozza. Ezernyi kísérlet után sikerült Dr. Stejskal, wien egyetemi tanárnak ezt az értékes anyagot fiatal állatokból kivonni. A „Biocel“ alkalmazásának jogát az egész világra Tokalon vette meg és ez most benne van a Tokalon Crème „Biocel“ bőrtápszerben, ebben a híres párisi crémében. Ennek használatával minden nő megszabadulhat ráncától és 10–20 évvel fiatalabbnak nézhet ki. A sikerért szavatolnak, vagy pénzt visszakapja. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban. Új, mérsékelt árak: Tokalon Crème, fehér 50.— Lejtől, Tokalon Crème bőrtápszer, rózsaszínű 60.— Lejtől.

Doktor BUTT szanatóriuma tüdőbetegeknek megnyílt

750 m. magasságban a tenger színe felett felséges, por- és füstmentes fekvésben. Mindenféle tüdőbetegségnek alkalmas. Nyáron és télen nyitva. Szerény árak. Érdeklődők forduljanak: Doktor Butt szanatóriumhoz, Brassó, Str. Muraşeniilor (Árvaház-utca) 27 sz. Telefon 631.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYÖRGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész füzve 60.— II. Magyar-Román rész füzve 60.— a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150.— lej; diszes félbőr kötésben 240.— lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60.— lej.

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

HASZNOS ÉS FONTOS!

Dr. Engländer Árpád:

Ischiás és deréklégés megelőzése és gyógyítása

Ezt a most megjelent könyvet mindenkinek el kell olvasnia, aki ezen rosszindulatú és veszélyes betegségtől magát megóvni akarja. A tartalomjegyzékből: Mi az ischiás? — Az ischiás tünetei és lefolyása. — Az ischiás keletkezésének okai. — Az ischiás keletkezése. Kóroki kezelés, gyógyszeres kezelés, borogatások, melegkezelések, elektromoskezelések, fény- és sugárkezelések, masszázs és torna, diéták és ivókurák. — Deréklégés. — Mi a deréklégés. — A deréklégés okai, tünetei és lefolyása. — A reumás deréklégés. — A nők deréklégése. — A deréklégés megelőzése, kezelése és gyógyítása stb.

ARA: 54 Lej.

Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

ÁBEL AMERIKÁBAN

42

REGENY
Irta: TAMASI ARON

Még akkor is nevettem, amikor kijöttünk.

— Jól táncolt Fifi, ugy-e? — kérdezte Gáspár bácsi.

— Jobban, mint a gondolat az ember fejében — feleltem.

Pedig a gondolat is elég jól táncolt az én fejemben, mert nemsokára megálltam a járda közepén s mint aki a világ legnagyobb kérdését teszi fel, azt mondtam:

— Hát Gáspár bácsi: hogyan tudhat valaki megszegni egy fogadalmat, amit már egyszer megtett?

Ugy nézett rám, mint aki egyáltalában nem érti a dolgot. Erre megfogtam a sétatálcáját, magam elé tartottam vízszintesen, majd a pálcával csinálni, ha azt akarjuk, hogy a mult a jövőbe kerüljön?

— Ettől balra van a mult s ettől jobbra van a jövő. Most már mit kell nekünk ezzel a pálcával csinálni, ha azt akarjuk, hogy a mult a jövőbe kerüljön?

— Megfordítjuk! — mondta nevetve.

A nevetésin kívül a szeme csillogásából is láttam, hogy megtalálta a forrást, a melyből a multkor is felbugyborékolott volt belőlem ez az okoskodás. De, hogy alapja is legyen annak, amit tudni véltem, feltettem megint a kérdést:

— Tehát hogyan tudhat valaki megszegni egy fogadalmat, amit már megtett?

— Fifikával! — vágta ki Gáspár bácsi.

Olyan harsányan és helytelenül mulattunk a bohókás ördög előtt és a Teréz néni háta mögött, hogy más csendesebb országban rendőrt is vonzottunk volna oda. Itt azonban kedvünk szerint mehetünk egészen a kapuig, ahol a pálcá egy szerre visszafordult az igazságos állapotban és szigorúan mutatta a lelkeknek az egyenes utat. Mivel az igazság legrészegetőbb italát már megkóstoltam volt, a kapu előtt megálltam és elkomolyodva néztem magam elé

— No, mi baj van? — kérdezte Gáspár bácsi.

— Nincs semmi baj — mondtam —, de lehet, hogy lesz, mert én senkinek sem akarok hazudni.

Gáspár bácsi nagyon megijedt, hogy repülő-félen van a családi békesség madara s ahogy csak egy öszülő ember tud kérni egy fiatait, ő is olyan megindítóan kért engemet, hogy a dologról még akkor se szóljak, ha tüzes vassal találnának égetni, mint Dózsa Györgyöt. S főképpen azért ne, mert akkor Teréz néni meg tudja, hogy ő máskor is ide szokott járni a tüdejét szellőztetni. Azt ígérte nekem, hogy ha megteszem ezt a legnagyobb szívességet, akkor legközelebb ő is valami hasznosat fog hazudni helyettem. Isten bocsássa meg nekem, de olyan jó és esendő voltam, hogy csakugyan megígértem az elítélőket.

Teréz néni már mozgósított volt, amikor beléptünk a házba.

— Na, ez igazán nagyon szép! — monddta.

— Mit találsz olyan nagyon szépnek? — kérdezte Gáspár bácsi, mintha nem ide jöttünk volna bé, hanem valami rózsás kertbe.

— Az, hogy félnapokig elbujtok valahová.

Gáspár bácsi olyan szánalmasnak mutatta magát, hogy szinte papot is lehetett volna hívni hozzá. Ezzel a szánalmas megadással azt válaszolta Teréz néni, hogy már tizenöt esztendeje élnek együtt s így végre meg lehetne érteni, hogy nagyon rossz a tüdeje és levegőt kíván. Hallgatagságomban én is olyan résztevő és megesett voltam, mintha egész uton egyebet nem csináltam volna, csak folyton a levegőt hajtottam volna a Gáspár bácsi szegény tüdejére. Valóban ugy tettem, hogy aki ilyen két férfiúnak nem hiszen, az sokkal bünbösebb, mint azok mindnyájan és együttvéve, akik ma Fifikat táncolni láttuk. De Teréz néni nagyon

ARCOSA

kizárólagosan

női felöltők és ruhák

áruháza.

Állandó nagy választék legújabb francia és angol modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző szövetekből, különféle szőrmézéssel

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő délutáni- és estélyi ruhák.

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Aláírtaknak, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismertelítésénél 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e'adás

Veszünk k'selejtezett gőzkazánokat (töröttet is) Eisner és Tritsch Brassó. 16110

Olcsón eladó két pár 42-ös malomkőjárt, francia követ, tölgyfapaddal, minden felszereléssel és 4 darab öntöttvas ständer 70 m/m-es csapággal majdnem új. Értekezni Gidály Simon, Simeria. 16153

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától. Brassó. Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Allást nver

Vidéki gyógyszerár, gyógyfürdő közelében keres képesített üzletvezetőt, esetleg megfelelő bérlőt. Ajánlatok „GY” a kiadóhivatalba.

Azonnali beépésre, állandó alkalmazásra női fodrászt keresek. Gráf András Dicioşant-martin. 16084

Bánati textilgyár keres 2 gyakorlott készáru áthuzónót, akik egyuttal kivarni is tudnak. Lakás természetben. Ajánlatok eddigi működés és személyi adatok megjelölésével „XY” a kiadóhivatalba kéretnek. 16149

Lakás

Berendezett udvari üzlethelyiség 20 méter hosszú, irodahelyiséggel és klotzettel Brassó főterén, kereskedelmi központban azonnalra kiadó. Cim a brassói kiadóhivatalban

rendes és ártatlan jó asszony volt s így belenyugodott abba, hogy a szingizságot beszélte, vagyis vittük diadalra. A vacsora is jól és békességesen folyt, akár három barány esetében.

Másnap ismét kirándultunk, de Toldi

Bukarest

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogyasztás, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210112

Dr. Bihari Miklós bőr- és nemibetegségek szakorvosa rendelőjét a Palatul Lido-ból Boulevard I. C. Brătianu 9 alá helyezte át. Telefon 41989.

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel: 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piaţa Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Elegánsan butorozott szoba külön bejárattal, fürdőszobahasználattal jömegjelenésű urnak kiadó. Ebéddel előnyben. Földszint. Telefon 406/38. Bukarest, Str. Dr. Luget 13.

„Lombard” Str. Sf. Jonica 11. Legmagasabb áron vásárol aranyat és mindennemű ékszert. Pénzt folyósít azonnal bármire. Osztálysorsjegyet eladási iroda. (Magyar levelezés.) 21155-b

Dr. Biró Borbála fogorvos, Berlinben specializálva legmodernebb öntött arany-munkákban, porcellánkoronákban és gyermekfogászatban. Rendel: Str. Regală 8. Telefon: 3-36-94. 21191-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsaszín, kitűnő minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S.A. Bucureşti, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3-80-45.

Finom bécsi konyha, mindennemű diéták orvosi előírás szerint, elegánsan butorozott szoba, mérsékelt árak. Komény. Bucureşti Str. Nic. Filipescu 32. b

Szodavizgyári berendezést keresek megvételre. Részletes ajánlatot ármegjelöléssel kér Distilerie „Excelsior” Constanta, Str. Mercur 2. 276-b

Elsőrendű magyar és francia konyha diéta előírás szerint, kívánatra házhoz szállítva. Roth Pensio, Bukarest, Str. Alex. Lahovari 33. I. em.

Kiseb-nagyobb festmények eladására állandó jó kereset, lehetőleg akvizícióban járatos urak-nők felvételnek. Popovici, Bucureşti, Hotel Braşov. 21193-b

Keresünk megbízható egyedülálló főzõtudó mindenféle asszonyt, vagy asszonyt háromtagú keresztny erdélyi családdal. Cim: Hofer, Ploesti, Str. Vornicul Boldur 8. 21103-b

Universal gyalugépet vesznek, jókarban levő, 50 cm-től felfelé, esetleg dinamóval együtt. Cimem: Ludovic Szilgyártó, Constanta, Str. Griviţei 45. 21101-b

Előnyös árakon.

Sparherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és belga kálynak

„GLORIA”
KÁLYHAGYÁR

Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.